BaBe!
Budi aktivna. Budi emancipiran.

Selska cesta 112 a, 10 000 Zagreb, Hrvatska · OIB:84490583679
t +385 1 4663 666 · f +385 1 4662 606 · babe@babe.hr · www.babe.hr

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ ZA 2012. GODINU

1. Program prevencije i suzbijanja rodno uvjetovanog nasilja

1.1. Savjetovalište za prevenciju i suzbijanje svih oblika nasilničkog ponašanja u obitelji

Savjetovalište funkcionira u punom kapacitetu: stručni timovi rade na pojedinim slučajevima od začetka javljanja klijentica do rješenja problema. Iako je ono prvenstveno zamišljeno kao savjetovalište za žrtve obiteljskog nasilja, udruzi se obraća sve veći broj žena s različitim životnim i pravnim problemima, od mobbinga, problema u imovinsko-pravnim odnosima, nezaposlenosti, različitih zdravstvenih problema i mnogih drugih. U manjem postotku (6,8 %) savjet traže povremeno i muškarci.

U 2012. god. pruženo je 1970 pravnih savjeta (osobni dolasci i konzultacije, putem SOS linije, pošte i e-pošte), **6** žena dobilo je uslugu odvjetničkog zastupanja pred hrvatskim sudovima, za 1 korisnicu podnesena je predstavka Europskom sudu za ljudska prava, jedna je pripremana za Europski sud. Usluge našeg Psihološkog savjetovališta koristilo je 435 osoba, od toga 42 muškarca i 393 žene.

Ukupno je Savjetovalište pružilo 2413 savjetovanja.

Sa žaljenjem moramo konstatirati kako su prema našim opažanjima povrede ljudskih prava u porastu, a neučinkovitost nadležnih tijela u pojedinim je slučajevima zapravo poražavajuća. Radeći presjek kroz životne situacije kroz koje prolaze građanke Hrvatske, možemo konstatirati da su njihova prava i nadalje ugrožena u tri bitna područja: brak i obitelj, imovina i zapošljavanje te tjelesni integritet. I na razini Republike Hrvatske, i kroz statističko praćenje naše udruge, vidljiv je porast nasilja u obitelji. Čak i kada nam se korisnice obraćaju s naizgled drugim pravnim problemom, kao što je razvod braka, podjela imovine i sl., najčešće dolazimo do zaključka da je problem zbog kojeg se stranka javlja zapravo uzrokovan nasiljem u obitelji.

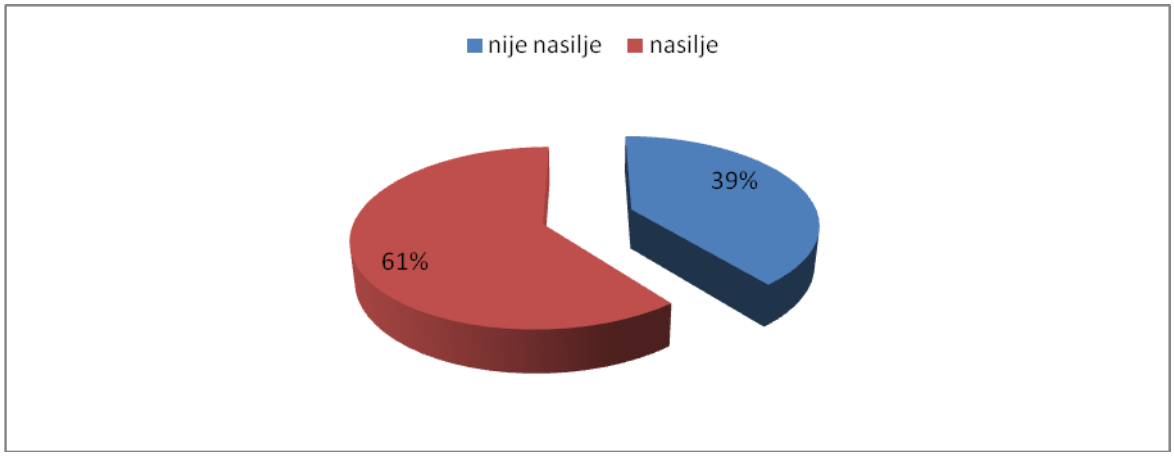

Od velikog broja slučajeva, za ovo izvješće izabrale smo tri koja su najdramatičnija, jer povrede do kojih je došlo predstavljaju najgrublje kršenje temeljnih ljudskih prava i sloboda.

Slučaj broj 1

D.J. protiv Hrvatske

Odvjetnica Savjetovališta obratila se Europskom sudu za ljudska prava 2007. s prigovorom zbog nepoštivanja propisanih procedura u istrazi i kaznenom postupku nakon što je D.J. prijavila silovanje.
U ovom je slučaju Europski sud utvrdio da su postajale povrede postupka koje se odnose na čl. 3 i čl.8 Konvencije (Presuda D. J. protiv Republike Hrvatske broj 42418/10. od 24. srpnja 2012. g.).
Sud je naime utvrdio kako policijski službenik kojem je bio dodijeljen slučaj nije poduzeo sve potrebne korake u početnoj fazi policijske istrage: nije uzeo izjavu oštećene niti je s njom proveo detaljni informativni razgovor. Nije čak uzeo ni odjeću koju su nosili oštećena i osumnjičeni kako bi je forenzičari pregledali. Ginekološki pregled je obavljen samo formalno i površno, a liječnika ginekologa nisu zanimale modrice po tijelu koje su evidentno postojale, niti je pacijenticu uopće pitao kako je do njih došlo a nije ju ni uputio na daljnju liječničku obradu.
Sud se također, dotakao i uloge suca S.G., u istrazi. Sudac Županijskog suda u Splitu koji se nije složio sa zahtjevom Općinskog državnog odvjetnika o pokretanju istrage i u tom kontekstu pokrenuto je pitanje njegove objektivnosti i nepristranosti u vođenja istrage. Usto je hrvatski sud proveo psihijatrijsko vještačenje oštećene, a da žrtvu nije niti vidio!!!

Slučaj broj 2.

R.K. protiv Republike Hrvatske

U ovom slučaju podnesen je zahtjev Europskom sudu za ljudska prava u kolovozu 2012. godine. Podnositelji zahtjeva su majka R.K. i dvoje djece L.K. i J.K. u dobi od trinaest i jedanaest godina koja se odlukom Općinskog suda u Zaprešiću oduzimaju roditeljima te se nalaže majci da ih preda u dom za nezbrinutu djecu. Presuda je potvrđena presudom Županijskog suda u V., te odlukom Ustavnog suda RH,. Unatoč odluci, R.K. do danas nije predala djecu u dom zbog čega je u tijeku postupak ovrhe.
Navedenoj odluci prethodio je dugogodišnji postupak radi razvoda braka R. K. i S.K. u kojem se između ostalog odlučivalo i o skrbi o L.K. i J.K. Tužbu radi razvoda braka podnijela je R.K. radi kontinuiranog nasilničkog ponašanja u obitelji od strane S.K. za koje je on pravomoćno i osuđen.

Brutalnost kojom je S.K. zlostavljao R.K. osobito je vidljiva iz kaznene presude u kojoj sud navodi : *„nedvojbeno je da ponašanje okrivljenika, u kojem on govori svoj supruzi da je prljava i smrdljiva, više na nju, pljuje ju, u kojem je i fizički zlostavlja, tako što je napada i pokušava skinuti odjeću protiv njezine volje…te ponašanje kojim ju drži za glavu i gura je prema dolje, te dok se ona opire, čupa joj kosu, u svojoj ukupnosti predstavlja nasilje, zlostavljanje i osobito drsko ponašanje. Nedvojbeno je i da je takvim ponašanjem oštećena bila u degradirajućem položaju,*

Nakon prestanka bračne zajednice, S.K. nastavio je zlostavljati svoju suprugu i maloljetnu djecu kroz manipulaciju u sudskim postupcima i postupcima pred Centrom za socijalnu skrb (nadzornici nad roditeljskom skrbi prijetio da će je srediti, pritisak na liječnicu učestalim telefonskim pozivima).

U dugotrajnom brakorazvodnom postupku (više od sedam godina), ostala su sporna pitanja o tome s kojim će roditeljem živjeti zajednička djeca, te način odvijanja susreta i druženja, a sve zbog ustrajanja S.K. u naumu da oduzme pravo R.K. da živi sa zajedničkom mlt. djecom.

Zbog neprepoznavanja nasilja, s kojim je i nakon prestanka bračne zajednice nastavio S.K., od strane institucija, podnositelji su postali žrtve sustava koji nije pokazao niti najmanji senzibilitet za problematiku obiteljskog nasilja nad R.K. i njezino dvoje djece. Upravo suprotno, podnositeljima su neprestano nametane razne obveze, kao što su odlasci na brojne terapije, vještačenja i slično i to **kroz sedam godina,** čime ih se dodatno traumatiziralo.

Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova u svibnju 2012. godine, a povodom pritužbe I podnositeljice, utvrdila je sljedeće: "*Pravobraniteljica je nadalje upozorila Centar za socijalnu skrb Zaprešić da u konkretnom slučaju u svom postupanju, davanju prijedloga i mišljenja, upućivanju supružnika i djece na vještačenja, tretmane i sl. nije uzimao u obzir činjenicu da je S.K. pravomoćno kažnjavan radi kaznenog djela nasilničkog ponašanja u obitelji, čime je doveo pritužiteljicu u nepovoljan položaj u odnosu na istoga, te je svojim nepoduzimanjem ili neodgovarajućim poduzimanjem radnji na koje je ovlašten zakonom radi zaštite pritužiteljice kao žrtve nasilja, jednako tretirao žrtvu i počinitelja nasilja, dovodeći time pritužiteljicu u neravnopravan položaj, koje postupanje je rezultiralo time da se ona stvarno našla u nepovoljnijoj poziciji kao žena-žrtva nasillja, budući je takvo postupanje CZSS dovelo do toga da mldb. djeca pritužiteljice više ne žive s njom.*"

U zahtjevu Europskom sudu za ljudska prava odvjetnica Savjetovališta pritužila se u ime oštećenih na povrede članka 8., 6. i članka 14. Konvencije. Pri tome se poziva na opsežnu dokumentaciju iz koje proizlazi da bi u slučaju odvajanja djece od majke nastupila teška i nenadoknadiva šteta, koja potvrđuje da su djeca zdrava, da imaju razvijene kulturne, higijenske i radne navike, da izvršavaju svoje školske obaveze, da su uključena u izvanškolske aktivnosti koje također pohađaju redovito i savjesno, te da je L.K. je odlična učenica izuzetnih sposobnosti, dok je J. K. je vrlo dobar učenik, dobrog vladanja. U potvrdi od 25. travnja 2012. godine pedijatrica djece navodi: **Apeliram na sustav da ne učini veliku grešku. Iščupati djecu i kazniti ih smještanjem u potpuno novu sredinu…smatram potpuno neprihvatljivim rješenjem. Posljedice toga čina bit će nesagledive."** U zahtjevu Europskom sudu navodi se da odluka o smještanju djece u dom nije bila razmjerna svrsi koja se njome željela postići.

Najveći propust u konkretnom slučaju pripisujemo nadležnom Centru za socijalnu skrb koji od samog početka postupka nije želio uzeti u obzir da su podnositeljica i djeca žrtve dugogodišnjeg zlostavljanja u obitelji. Centar nije uzimao u obzir argumente podnositeljice koja je navodila da je i nakon prestanka bračne zajednice bivši suprug zlostavlja uvredama i prijetnjama. Manipulacija institucijama koju je vršio S.K. prerasla je u pravi progon majke. Njoj je nepravedno pripisana etiketa majke koja emocionalno zlostavlja djecu zbog navodnog onemogućavanja susreta i druženja s ocem te zbog propusta da djecu uključi u tretman Poliklinike za zaštitu djece Grada Zagreba u kojoj je prethodno ocijenjena kao emocionalna zlostavljačica djeteta.

Slučaj broj 3

D.V. i J.T. protiv Republike Hrvatske

U jesen 2012. savjetovalištu su se obratile sestre D.V. i J.T., hrvatske državljanke, pripadnice srpske nacionalne manjine, koje su zajedno s majkom B.V. i kćerkama D.V. i E.M., izvrgnute dugogodišnjem nasilju od strane susjeda, bračnog para M. i B. P. Slučaj je upućen Europskom sudu za ljudska prava, a karakterističan je po velikom broju činjenica odnosno događaja u kojima je bio ugrožen fizički i psihički integritet podnositeljica. Napadi na integritet podnositeljica očituju se kroz verbalno vrijeđanje, prijetnje, fizičke napade i uznemiravanje koje traje već deset godina. Kao primjer verbalne agresije može se izdvojiti izjava B.P. upućena D.V. u vrijeme kada je ova bila trudna: "*pobacit ćeš srpsko kopile*", a zatim situacija kada je B.P. rekla B.V.: "*Kurva četnička, šta se bojiš kurve četničke, jednom nogom je u grobu, j... je Ante Pavelić*.." ili : „*Stara kurva pljesniva, imaš rak koji te je pojeo, da bar crkneš*“ „*Cure su ti kurve, unuka ti je tursko kopile, a imaš i muslimansko kopile…*“

U odnosu na prijetnje, kao primjer se izdvaja događaj iz 2009. g. kada je B. P. prijetila podnositeljicama smrću, o čemu postoji i snimka, a za što je pravomoćno osuđena i kažnjena pred Općinskim sudom. Podnositeljicama međutim nije poznato koja kazna je izrečena B.P. niti je li uopće izvršena. M.P je 18. kolovoza 2010. g.. prijetio smrću D.V., za što je ona podnijela kaznenu prijavu te je isti proglašen krivim presudom Općinskog kaznenog suda u Zagrebu od 13. siječnja 2012. g. broj KO-3060/11 i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od dva mjeseca uvjetno.

U odnosu na fizičke napade može se izdvojiti događaj od 24. siječnja 2007. g. kada je B. P. napala D.V. i njezinu maloljetnu kćer E.M., na stubištu zgrade, pri čemu je D.V. izgrebla po lijevoj ruci a E.M. udarila u leđa. Zatim, 14. ožujka 2011. g. B.P. fizički je napala J.T., što je vidio i susjed. Povodom navedenog događaja podnositeljica je podnijela privatnu tužbu pred Općinskim sudom, ali do danas u postupku nije saslušana. Naime, od 24. studenog 2011., od kada je prvi puta zakazano ročište za glavnu raspravu, pa sve do danas, zakazano je ukupno 8 ročišta za glavnu raspravu, međutim svaki put je rasprava odgođena zbog nedolaska okrivljene B.P.

B. P. ponovno je bez povoda nasrnula na D.V. 15. lipnja 2011. g., zatim joj se pridružio i suprug. Nakon toga su supružnici krenuli i prema mlt. E.M. kako bi je napali, na što su im je B.V. i J.T. zaštitile, ali su tom prilikom zadobile tjelesne ozljede, i to J.T. ozbiljnije povrede, tako da je ležala u krvi te povremeno gubila svijest sve do dolaska hitne medicinske pomoći. U odnosu na ovaj događaj u tijeku je kazneni postupak protiv M.P. U postupku je donijeto rješenje prema kojem se optuženom M.P. nalaže mjera opreza zabrane približavanja J.T. kao oštećenoj. Premda je policiji poznato da se M.P. ne pridržava izrečene mu mjere opreza, ništa konkretno nije poduzeto kako bi ga se u tome spriječilo. Štoviše, kad je 15. prosinca 2012. podnositeljica nazvala policiju zbog kršenja mjere opreza, policijski joj je službenik rekao da: "Što bi vi htjeli, da policija stoji u zgradi?!"

U zahtjevu Europskom sudu za ljudska podnositeljice se pritužuju na povrede članka 3., 8. i 14. Konvencije. U konkretnom slučaju radi se o postupanju koje traje kontinuirano u razdoblju od 10 godina, tijekom kojega su podnositeljice u više navrata zadobile tjelesne ozljede. Nadalje, podnositeljice žive u konstantnom strahu i neizvjesnosti zbog postupanja zlostavljača. Podnositeljice žive sa stalnim osjećajem straha i tjeskobe, što je uvjetovano isključivo postupanjem kojem su izložene, a osobito konstantnim prijetnjama smrću te napadima na tjelesni integritet, zbog čega smatraju da su žrtve povreda članka 3. i 8. Konvencije. U prigovoru se ističe da je postupanje zlostavljača motivirano etničkom pripadnošću podnositeljica, zbog čega je opravdano reći da se radi o slučaju diskriminacije na osnovi etničke pripadnosti.

U ovom slučaju je teško imenovati osobu ili tijelo koje je svojim postupanjem ugrozilo prava podnositeljica. Moglo bi se reći da se radi o sistemskoj neučinkovitosti, jer usprokos brojnih intervencija policije i sudskih postupaka ništa nije učinjeno kako bi se zaštitile podnositeljice. Primjećujemo da ovo nije i jedini slučaj međususjedskog nasilja s kojim smo se susrele u praksi. Zapravo, uz nasilje u obitelji i imovinsko-pravnu problematiku, ovo je jedan od češćih razloga obraćanja našoj udruzi.

Vrste problema

Kroz dugogodišnji savjetodavni rad organizacije i našeg odvjetničkog tima, posljednjih godina uočavamo i kako je sve veći broj građana i građanki, osobito mladih osoba, koje stupaju u brak ili izvanbračnu zajednicu bez osnovnih znanja o imovinskim odnosima koji iz takvih zajednica proizlaze pa vrlo često trpe vrlo ozbiljne posljedice u slučaju njihova raskida.

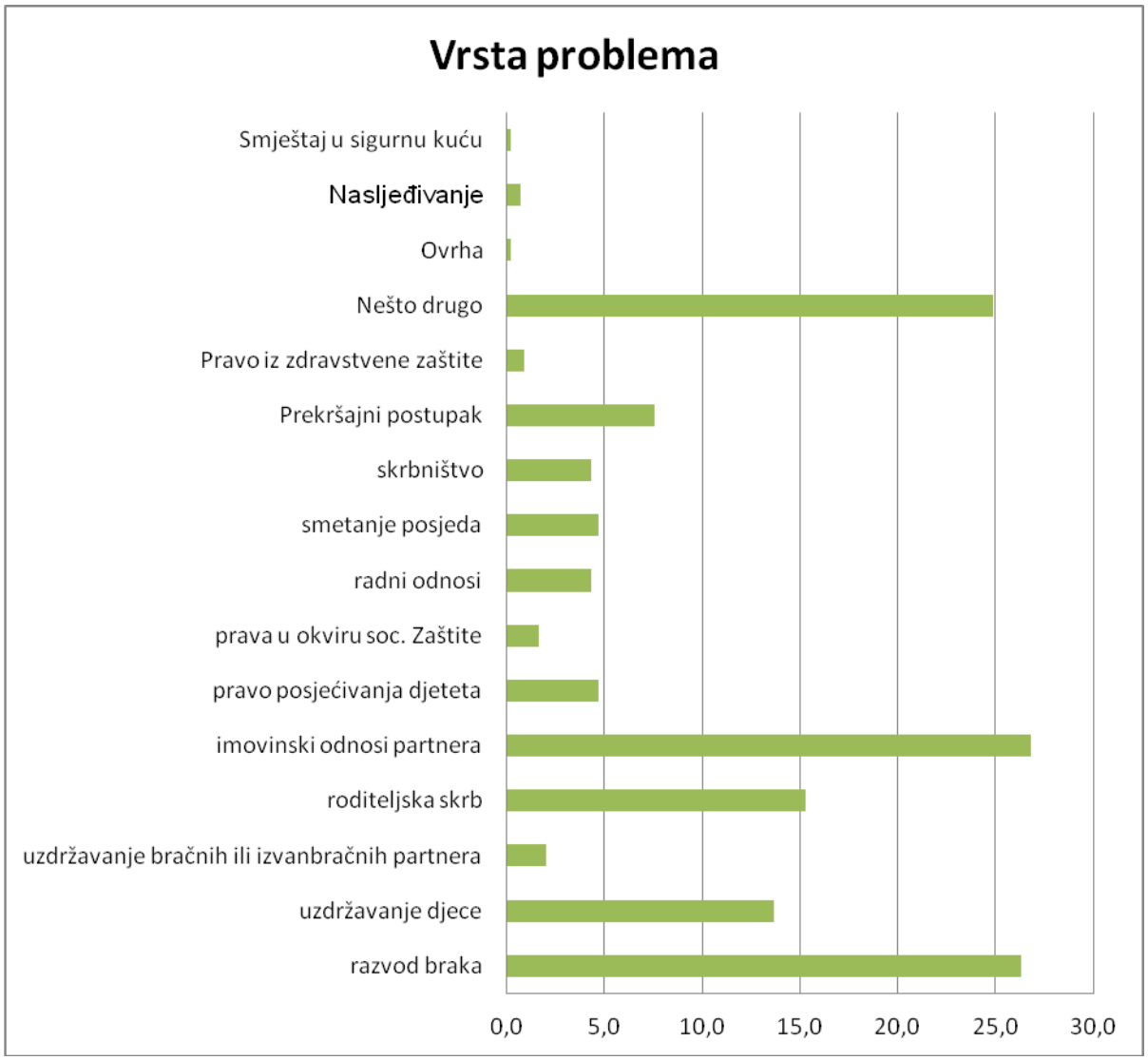

Ono što smo kroz opisani rad uočili kao osobito problematično jest slijedeće:

- **diskriminatorno tradicijsko poimanje uređenja imovinsko-pravnih odnosa** - registriranje imovine na ime samo jednog partera; ulaganje u imovinu treće osobe (roditelja supružnika); kreditno zaduživanje bez znanja partnera; nekritično zaduživanje obaju partnera; ulaganje zajedničke imovine u rizične poslove;

U sudskim postupcima kojima se želi dokazati krivo postupanje partnera, trajanje postupaka čini gotovo nemogućim ostvarenje bilo kakvih prava oštećene strane.

Svakim danom postaje sve jasnije da se mladim ljudima prije sklapanja braka ili onima koji su u braku, a namjeravaju stjecati zajedničku imovinu, na jednostavan i razumljiv način treba rastumačiti pravne norme koje se tiču imovinskih odnosa bračnih drugova kako bi se upoznali sa svojim imovinskim pravima i obvezama koje se tiču zajedničke imovine, načina ostvarenja i osiguranja svojih prava.

U predstojećoj godini nastojat ćemo apliciranjem na natječaje ostvariti mogućnost provođenja aktivnosti koje će ići u smjeru postizanja gore navedenih ciljeva o informiranju mladih osoba o njihovim pravima i obavezama vezanima uz imovinska pitanja u partnerskim odnosima.

Program financijski podržali: Ministarstvo socijalne politike i mladih RH, Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Ured za ljudska prava i nacionalne manjine RH.

1.2. Sigurna kuća Vukovarsko-srijemske županije

Uz financijsku potporu Vukovarsko srijemske županije, Ministarstva socijalne politike i mladih RH i Grada Vukovara u Sigurnoj kući Vukovarsko-srijemske županije boravilo je ukupno 26 korisnika/ca od toga devet (9) žena i sedamnaestoro (17) djece.

Podaci o korisnicama/cima usluga skloništa 2012.

		U K U P N O 2012.	
		frekventnost	%
Broj smještenih žena:		9	
Broj smještene djece:		17	
Kronološka dob korisnica	do 20	0	**0**
	21-30	3	**33**
	31-40	4	**44**
	41-50	2	**22**
	50 i više	0	**0**
Ekonomski status	zaposlene	1	**11**
	nezaposlene	8	**89**
	nezaposlene korisnice koje su se zaposlile tijekom boravka u skloništu	2	**25**
Obrazovni status	nezavršena osnovna škola	0	**0**
	osnovna škola	3	**33**
	srednja škola	6	**67**
	fakultet	0	**0**
Bračni status	udana	7	**78**
	neudana	2	**22**
	rastavljena	0	**0**
Odnos počinitelja i žrtve	suprug	7	**78**
	izvanbračni partner	1	**11**
	bivši bračni drug	0	**0**
	drugi član obitelji	1	**11**
Područje prebivališta	urbana sredina	5	**56**
	ruralna sredina	4	**44**
Kronološka dob djeteta	do 1 godine	4	**24**
	2 do 6	7	**41**
	7 do 14	5	**29**
	15 do18	1	**6**
Spol djeteta	muško	13	**76**
	žensko	4	**24**
Obrazovni status djeteta	nije školskog uzrasta	11	**65**
	osnovna škola	5	**29**
	srednja škola	1	**6**
Povratak zlostavljaču		2	**22**

S obzirom na prethodne godine, vidljivo je smanjenje ukupnog broja korisnica i to zato što je prosječan boravak korisnica u skloništu trajao nešto duže od pet mjeseci (5,1 mjesec).

Zaposlenice Sigurne kuće pomažu korisnicama u rješavanju pravnih problema, kao što je prikupljanje i ispunjavanje dokumentacije vezane uz razvod i skrbništvo. Također, korisnice su zahvalne za asistenciju pri pronalasku posla, osiguravanje zdravstvene zaštite, besplatno pravno savjetovanje, osiguravanje džeparca djeci, za edukaciju djece i pomoć pri učenju te poboljšanju roditeljskih vještina. Nadalje, korisnice su zadovoljne s uvjetima smještaja i prehrane te uslugama koje pružamo, a to su pravna, emocionalna i psiho-socijalna podrška.

Korisnice u Sigurnu kuću dolaze zbog nasilja (psihičkog, fizičkog, ekonomskog, seksualnog). Počinitelji nasilja su u većini slučajeva njihovi partneri i/ili supruzi, ali ponekad se radi i o nekom drugom članu obitelji ili bivšem partneru/suprugu.

Iako se u Sigurnoj kući trudimo da našim korisnicama pomognemo koliko možemo, one se često nalaze pred velikim preprekama vezanima uz pronalazak posla (zbog visoke razine nezaposlenosti, nedostatka radnog iskustva i nižih razina obrazovanja), što ih sprječava u postizanju financijske neovisnosti u kojoj bi mogle skrbiti za svoju obitelj, s obzirom da njihovi (bivši) partneri često izbjegavaju obavezu plaćanja alimentacije.

Isto tako dugogodišnjim iskustvom došli smo do saznanja da je za uspješan i svrsishodan proces odvajanja od nasilnog partnera i za nastavak samostalnog života u odgovarajućim i kvalitetnim uvjetima potrebno osigurati tranzicijski smještaj tijekom kojeg bi žene i djeca žrtve obiteljskog nasilja mogli boraviti do stjecanja uvjeta za vlastito osamostaljenje (zaposlenje, rješavanje stambenog pitanja). U 2012. god. taj problem smo nastojali riješiti traženjem adekvatnog tranzicijskog smještaja te smo u pregovorima s Agencijom za promet nekretninama, Vukovarsko - srijemskom županijom, Gradom Vukovarom, Ministarstvom socijalne politike i mladih RH.

U sklopu Sigurne kuće Vukovarsko -srijemske županije u Europskom domu osobno pravno savjetovanje omogućeno je građankama i građanima sa šireg područja grada Vukovara. Savjetovanja su besplatna, oglašavana putem plakata i radio emisija na HR Vukovar, a građani su se prijavljivali i dogovarali termin putem broja telefona Sigurne kuće VSŽ. Osobno pravno savjetovanje provodila je odvjetnica Ljubica Matijević Vrsaljko, voditeljica pravnog tima udruge BaBe!.

Tijekom 2012. god. pravni savjet je dobilo 9 žena koje su bile smještene u Sigurnoj kući i 184 osobe s područja Vukovarsko - srijemske županije.

1.3. Coming out of the dark - support to women survivors and violence prevention („Izlazak iz mraka – prevencija i podrška ženama žrtvama nasilja“)

Uz financijsku potporu UN Trust Fund to End Violence Against Women provodi se projekt osnaživanja žena žrtava obiteljskog nasilja u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Projekt je službeno započeo u rujnu 2011. godine, a provodi se uz partnerstvo s Gradom Vukovarom, Vukovarsko-srijemskom županijom, Sigurnom kućom Vukovar, Veleučilištem „Dabro“, Učeničkim domom Vukovar te osnovnim školama „Antun Bauer“ i „Dragutin Tadijanović“ iz Vukovara.

Tijekom 2012. godine na projektu **„Izlazak iz mraka – prevencija i podrška ženama žrtvama nasilja“** je provedeno opsežno istraživanje s djecom i mladeži u OŠ Antun Bauer i Dragutin Tadijanović, kao i u Učeničkom domu Vukovar o rodnim ulogama i najčešćim oblicima nasilja u njihovoj okolini. Istraživanje se provodilo u obliku individualnih intervjua i fokus grupa. Zahvaćeno je 93-je djece i mladeži te su rezultati prikazani predstavnicima/cama institucija i obrazovnih ustanova (centar za socijalnu skrb, policijske postaje, županijski sud, podružnica zavoda za zapošljavanje, osnovne i srednje škole, itd.), na konferenciji koja je održana 12.10.2012. u hotelu Lav, u Vukovaru. U pripremi je također i publikacija s rezultatima navedenog istraživanja koja će poslužiti za formiranje modula o rodnoj ravnopravnosti i nenasilnoj komunikaciji unutar državnog kurikuluma zdravstvenog odgoja, koji ce biti testirani u partnerskim školama u nadolazećem periodu. Također, nastavljeno je osnaživanje međusektorskog

tima u obliku radionica (Centri za socijalnu skrb, policija, odvjetnici, suci i služba za zapošljavanje,psiholozi i pedagozi), kako bi što adekvatnije odgovarali na probleme i potrebe žrtava nasilja na području Vukovarsko-Srijemske županije, ali kako bi također dobiveno znanje podijelili sa kolegama te bolje povezali institucije u kojima rade u postizanju istoga cilja. U sklopu projekta također je inkorporirano i inače kontinuirano psihološko i pravno savjetovanje tima B.a.B.e ženama žrtvama nasilja u Sigurnoj kući Vukovar kao temelj osnaživanja i preduvjeta za „novi početak" te traženje adekvatnog tranzicijskog smještaja za žene žrtve nasilja koje izlaze iz Sigurne kuće, koji bi koristile zajedno sa svojom djecom dok se ekonomski potpuno ne osamostale sa gradom Vukovarom i Vukovarsko-srijemskom županijom te nadležnim ministarstvima. Projekt traje ukupno dvije godine, a provoditi će se do 31. kolovoza 2013. godine.

2. Program rodne ravnopravnosti

2.1. Naming, Blaming and Framing the Economic Violence against Women in Intimate Relationships („Imenovanje i otkrivanje ekonomskog nasilja nad ženama u intimnim vezama ")

Uz financijsku potporu Europske komisije projekt je započet u prosincu 2011. godine, a u sklopu kojeg je pet zemalja Jugoistočne Europe (Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Srbija, Crna Gora i Bugarska) istraživalo uzroke i obrasce ekonomskog nasilja nad ženama u intimnim vezama, te se općenito radilo na podizanju razine zdravstvene zaštite i socijalne sigurnosti za žene žrtve obiteljskog nasilja. Kako bi se olakšalo prepoznavanje različitih oblika ekonomskog nasilja nad ženama kod žena i nadležnih institucija te učinkovita provedba zakonske regulative i mjera za prevenciju i zaštitu, provedeno je kvalitativno istraživanje B.a.B.e-a i njezinih partnera u regiji o prisutnosti i oblicima ekonomskog nasilja, kao i kvantitativno istraživanje na području Hrvatske, na uzorku od 600 žena u suradnji sa Filozofskim fakultetom u Zagrebu na istoimenu tematiku.

Na temelju intervjua i fokus grupa sa ženama iz opće populacije može se govoriti o visokom stupnju važnosti koje žene pridaju vlastitoj ekonomskoj neovisnosti. Zaposlenje smatraju nužnim kako bi to ostvarile. Žene koje su svoj odnos s partnerom okarakterizirale uspješnim, ispunjavajućim i ravnopravnim u većini važnih pitanja, dio razloga za to pronalaze u relativno dobroj financijskoj situaciji te smatraju kako bi narušavanje financijske situacije sigurno negativno utjecalo i na njihov odnos s partnerom. Iako smatraju da same nikad ne bi dozvolile da ih se ekonomski iskorištava ili zlostavlja, neke su i same u takvoj situaciji, ali ju ne prepoznaju.

Zlostavljane žene gotovo su u pravilu uz fizičko i psihičko nasilje doživljavale i ono ekonomsko. Svojom su zaradom financirale nerealne prohtjeve svojih partnera, njihov alkoholizam, kockanje, ovisnost o drogama. Briga o djeci najčešće je bila isključivo ili većinom na njima, i u financijskom pogledu, a i u pogledu obavljanja svakodnevnih aktivnosti. Pritom su se odricale mnogo toga i često nisu imale novca za osnovne životne potrebe. Socijalna podrška u takvim je situacijama ključna. Žene žrtve nasilja takvu su podršku najčešće dobivale od svojih roditelja, iako su ih oni u nekim slučajevima krivili za neuspjeh veze. Od roditelja nasilnika podrška je gotovo uvijek izostala. Potreba za skrivanjem obiteljskog nasilja od šire društvene okoline odraz je tradicionalnih patrijarhalnih vrijednosti društva u kojem živimo. Prema iskustvima ispitanih žena ekonomsko nasilje u intimnim/bračnim vezama očituje se kroz:

1. partnerovu kontrolu troškova
2. ograničeno ili isključeno raspolaganje novcem i imovinom
3. ekonomsko iskorištavanje
4. ograničeno ili isključeno sudjelovanje u donošenju financijskih odluka
5. socijalno izoliranje žrtve
6. onemogućavanje ili otežavanje zapošljavanja
7. druge vrste nasilja uglavnom prate ekonomsko zlostavljanje

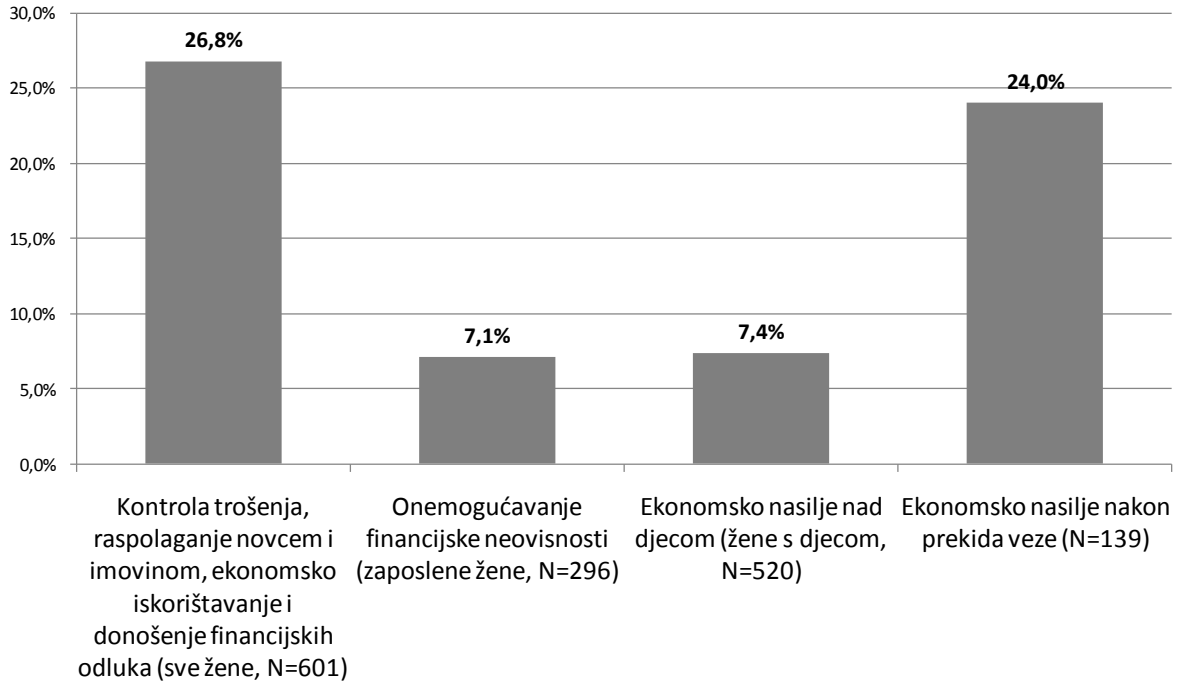

Slika 20. Zastupljenost ekonomskog nasilja

Kako bi analiza postojećeg zakonodavnog okvira bila što potpunija i vjerodostojnija, održane su i fokus grupe sa donosiocima odluka u svim zemljama te će se, na kraju projekta, predložiti preporuke zajedno sa rezultatima istraživanja u obliku tiskane brošure i javne prezentacije na završnoj konferenciji koja je planirana u ožujku 2013.

2.2. Ravnoteža vage - ka stvarnoj ravnopravnosti spolova

Cilj projekta je utjecanjem na mlade osobe da postići odmak od tradicionalnog razumijevanje spolnih/rodnih uloga te otvoriti put prema prihvaćanju novog sustava vrijednosti u kojem se pružaju jednake mogućnosti osobama bez obzira na njihov spol u Vukovarsko-srijemskoj županiji kao i promjena stavova javnosti u Vukovarsko-srijemskoj županiji u odnosu na razumijevanje spolnih/rodnih uloga. Nadalje, cilj je i razumijevanje svrhe i povezanosti s konkretnim životnim situacijama Zakona o ravnopravnosti spolova i Zakona o suzbijanju diskriminacije te povećanje vidljivosti rada organizacija koje se bave zaštitom ženskih ljudskih prava i povjerenstava za ravnopravnost spolova, uz povećanje broja korisnica koje im se obraćaju za savjet i pomoć ili se žele uključiti izravno u njihov rad.

Kroz projekt Ravnoteža vage - ka stvarnoj ravnopravnosti spolova, ostvaren kroz partnersku suradnju s Hrvatskim radijom Vukovar, a uz financijsku potporu Vladinog ureda za ravnopravnost spolova, realizirale smo 12 radio emisija kojima su se na pristupačan način širokoj publici prikazala temeljna područja u kojima je uočena neravnopravnost spolova te se iznio učinkovit način prevladavanja postojećeg stanja. Na osnovi kvalitativnog istraživanja (fokus grupe i dubinski intervjui) te radionica s mladima od 5. razreda osnovne do 4. razreda srednjih škola, od rujna do prosinca pripremljene su i emitirane radio emisije (jedna tjedno) kojima se pokazalo koji stavovi o rodnoj ravnopravnosti prevladavaju među mladima Vukovarsko-srijemske županije, s fokusom na predrasude i stereotipe, te se ukazalo na odredbe Zakona o ravnopravnosti spolova s obzirom na uočenu predrasudu/stereotip. Također, uz pomoć stručnjakinja/stručnjaka utjecali smo na promjenu stavova mladih ljudi i građana/ki generalno kako bi živjeli i na drugačiji način doživljavali svoje i tuđe spolne/rodne identitete. Nadalje, ovim emisijama potaknuta je javna rasprava o rodnoj ravnopravnosti i nedopustivosti diskriminacije na osnovi spola u Vukovarsko-srijemskoj županiji i cijeloj Hrvatskoj, a nadamo se da će to za direktnu posljedicu imati povećanje broja prijava rodne diskriminacije i

povećanje traženja pomoći od udruga i institucija od strane osoba koje svjedoče ili su izložene rodnoj diskriminaciji.

2.3. Utiranje puta od siromaštva i nasilja ka financijskoj i emocionalnoj stabilnosti

Projekt „*Utiranje puta od siromaštva i nasilja ka financijskoj i emocionalnoj stabilnosti*“ proveden je u 6 gradova: Vukovar, Pakrac, Zagreb, Gračac, Knin i Šibenik, u partnerstvu s dvije lokalne organizacije - Centar za podršku i razvoj civilnog društva "Delfin" iz Pakraca i Udrugom Zvonimir iz Knina, te općinom Gračac. Cilj ovog projekta bio je stvoriti nove kapacitete u šest lokalnih zajednica kako bi se osigurala kontinuirana stručna pomoć ranjivoj skupini žena žrtava nasilja, u pristupu tržištu rada. Projektne aktivnosti započele su distribucijom letaka i emitiranjem jinglova, a cilj je bio informirati ciljnu skupinu-žene žrtve nasilja, koje su dugotrajno nezaposlene i korisnice su socijalne pomoći, oko mogućnosti koje mogu ostvariti kroz ovaj projekt, kao i predstaviti projekt jedinicama lokalne i područne samouprave, lokalnim podružnicama Zavoda za zapošljavanje , centrima za socijalnu skrb, nevladinim organizacijama, pučkim veleučilištima i drugim institucijama koje se bave obrazovanjem odraslih. U tu svrhu tiskani su leci i posteri, a objavljena je i publikacija „Pristup zapošljavanju ranjivih skupina žena: Lokalne i regionalne sheme i instrumenti za poboljšanje zapošljivosti ". U projekt je bila uključena 71 žena (Gračac 8, Knin 15, Pakrac 11, Šibenik 15, Vukovar 10, Zagreb 12). Projektne aktivnosti u lokalnim zajednicama su bili orijentirane i na povećanje senzibiliteta poslodavaca s potrebama, ali i mogućnostima zapošljavanja žena žrtava nasilja. Asistenti za pomoć u traženju zaposlenja izravno su komunicirali s različitim poslodavcima te su proveli anketu o interesima poslodavaca za zapošljavanje žena žrtava nasilja. Kako bi započeo proces traženja zaposlenja, najprije je bilo neophodno osigurati psihološku i pravnu pomoć korisnicama. Članovi stručnog tima pripremili su upitnik za profesionalnu orijentaciju te stvorili 52 osobna portfelja s preporukama za odgovarajuće vrste zanimanja i / ili dodatne izobrazbe. Na temelju osobnih portfelja, te preporuka profesionalne orijentacije i osobnim interesima, stručni tim je razvio plan zapošljavanja za svaku sudionicu programa. Pojedinačni planovi se sastoje od sažetka osnovnih podataka (dob, obrazovanje, vještine) i opisnog dijela o mogućem zapošljavanju i daljnjim planovima. Uzete su u obzir i lokalne mogućnosti za obrazovanje, te korištenje mjera razvijenih od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ). Tijekom provedbe projekta 31 korisnica je zaposlena, a 6 korisnica je uključeno u proces obrazovanja. 42 korisnice koji posjeduju mobilni telefon primijenile su Job SMSdataBox tražilicu, softver koji olakšava traženje zaposlenja, kasnije nazvana Burza X, a koja je zasada još uvijek u procesu izgradnje zbog problema s financiranjem. Na samom kraju projekta, u Zagrebu je 28. lipnja 2012. održan Okrugli stol, kako bi se dobio uvid u postignuća projekta. Okruglom stolu nazočila je Njezina ekscelencija Stela Ronner Grubačić, veleposlanica Kraljevine Nizozemske u Hrvatskoj, Sanja Crnković Pozaić, stručnjakinja za tržište rada i savjetnica u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, Ljiljana Špoljarić (HZZ), Zvjezdana Bajić Zeljak (Zvonimir Knin),te korisnice Radmila X i Branka X, kao i drugi brojni sudionici. Projekt je financiran iz EU IPA IV fonda i sufinanciran od strane Open Society Institute i Veleposlanstva Kraljevine Nizozemske u Zagrebu (Matra Kap program).

2.4 Ženska platforma

Ženska platforma nastala je iz želje da političari, a posebno lideri i liderice političkih stranaka čuju i uvaže ženske glasove i ženske interese u kreiranju svojih stranačkih programa. U sklopu programa rodne ravnopravnosti, provođena je kampanja od strane koalicije ženskih organizacija (BaBe!, CESI, Domine, Delfin (Pakrac), Centar za građansku inicijativu (Poreč) s ciljem osvještavanja političkog položaja žena u Hrvatskoj.

Konferencija **"Ravnopravne! Sudjelovanje žena u odlučivanju na lokalnoj razini"** održana je 19. listopada u Zagrebu u organizaciji **CESI - Centra za edukaciju, savjetovanje i istraživanje** i **BaBe!** iz Zagreba, **Domine** iz Splita, **Centar za građanske inicijative**-CGI iz Poreča i **Delfin** iz Pakraca te uz

pokroviteljstvo Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH i potporu Veleposlanstva Republike Francuske u Hrvatskoj, Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država u Hrvatskoj te Grada Zagreba.

Cilj konferencije bio je razmjena ideja i iskustava u promicanju sudjelovanja žena u odlučivanju, te razvijanje novih strategija za uključivanje većeg broja žena u odlučivanju na lokalnoj razini. Na konferenciji je sudjelovalo je 59 osoba iz političkih stranaka, organizacija civilnog društva i predstavnika/ca institucija te gosti i gošće iz Francuske, Sjedinjenih Američkih Država i Bosne i Hercegovine. Kroz pet radionica na teme "Kvote: kvaliteta, a ne kvantiteta?", "(Pre)opterećenost žena: Gdje je vrijeme za aktivizam?", "Izazovi u provedbi odredaba Zakona o ravnopravnosti spolova vezano uz zastupljenost žena na izbornim listama u općinama i malim gradovima", "Žene kao ključ ruralnog razvoja" te "Kako potaknuti žensko samoorganiziranje na lokalnoj razini" izneseni su prijedlozi za poboljšanje položaja žena i njihova većeg sudjelovanja u procesima odlučivanja. Konferencija je temeljem rasprave donijela zaključke navedene u nastavku.

Aktivnosti Ženske platforme se nastavljaju i u 2013. god.

3. Program ljudskih prava

3.1. Platforma 112

U sklopu praćenja završnih faza pregovora sa Europskom unijom vezanih u Poglavlje 23. koje se tiče pravosuđa i ljudskih prava, osnovana je široka koalicija koja je okupila brojne udruge civilnog društva koje se bave ljudskim pravima u svrhu daljnjeg praćenja stanja na tom području, kao i zagovaračkih aktivnosti spram nove vlasti koje se tiču poboljšanja kvalitete demokracije, pravosuđa te stanja ljudskih prava u Republici Hrvatskoj. U prvoj polovici 2012. godine, Platforma 112 okuplja 67 organizacija civilnog društva u Hrvatskoj. U listopadu 2012. godine Platforma 112 objavila je izvještaj u sjeni - ključna opažanja i prijedlozi Koalicije organizacija civilnog društva Platforma 112 vezani uz spremnost Hrvatske za ulazak u članstvo EU, temeljeni na nalazima Sveobuhvatnog izvješća EK od 10. listopada 2012. Ovaj je izvještaj predstavljen na posebnoj tematskoj sjednici saborskog Odbora za europske integracije 26. listopada 2012. Uz prisustvo Delegacije Europske komisije, saborskih zastupnika, predstavnika veleposlanstava i organizacija civilnog društva (izvještaj u prilogu). Platforma 112 se redovito tokom izvještajnog perioda sastajala te nastavlja provoditi svoje aktivnosti, a u planu je pisanje izvještaja o jednogodišnjem radu vlade RH, koji će biti objavljen početkom veljače 2013. godine te intenzivna komunikacija s građanima i građankama RH u formi organizacije okruglih stolova po gradovima.

3.2. Kuća ljudskih prava

Tijekom 2012.god. održani su koordinacijski sastanci članica Kuće ljudskih prava u cilju uspostave Centra znanja u kojem će udruga B.a.B.e. pokrivati i pratiti područje rodne ravnopravnosti i diskriminacije. Također, planiran je godišnji izvještaj o stanju ljudskih prava, koji će biti objavljen u ožujku 2013. godine, a tijekom izvještajnog razdoblja intenzivno se radilo na razradi metodologije za izvještavanje i raspodjeli zadataka po članicama-udrugama Kuće ljudskih prava.

3.3. 1000 ZA-ŠTO o EU- informiranje građana o pregovaračkim rezultatima i efektima procesa pristupanja na njihov svakodnevni život

Tijekom 2012. godine Kuća ljudskih prava provodila je projekt 1000 ZA-ŠTO o EU- informiranje građana o pregovaračkim rezultatima i efektima procesa pristupanja na njihov svakodnevni život financiranom kroz program IPA INFO Europske komisije. B.a.B.e. su u tom projektu bile jedna od glavnih partnerskih organizacija i sudjelovale su u implementaciji svih projektnih aktivnosti. Projekt je pridonio povećanju općeg razumijevanja Europske unije, njenih politika i programa, i povećao znanje o koristima za građane u različitim fazama procesa integracije i konačnog članstva u EU kroz informiranje građana o zaključcima pregovora. Najrelevantniji dijelovi pravne stečevine prikazani su u obliku kratkih vijesti

prihvatljivih i razumljivih za građane koje su se emitirale na 32 radio postaje svakodnevno (kroz program Radio mreže), kao dio redovitih vijesti. Kako bi došli do šire publike i problematizirali značajnija područja od najvećeg interesa za građane, Kuća ljudskih prava i partneri producirali su 8 TV emisija u trajanju od 45 minuta na Kapital Network. Projektom se uspostavilo kontinuirano praćenje i izvještavanje o mehanizmima (i)reverzibilnosti reformi i podizanja javne svijesti i podrške za nastavak reformskih procesa započetih tijekom pregovaračkog razdoblja, s naglaskom na pravosuđu i temeljnim pravima, uključujući borbu protiv korupcije i vladavine prava, socijalna politika i zapošljavanje, politika zaštite potrošača i zdravstvena zaštita, politika zaštite okoliša, i druge reforme/politike ta koje su građani pokazali interes. Svi spomenuti rezultati projekta u potpunosti su ostvareni.

4. Organizacijski razvoj

Ukupno je u 2012. u organizaciji bilo zaposleno 14 osoba:

Ured Zagreb

1. Sanja Sarnavka, prof. književnosti, predsjednica organizacije, voditeljica programa Ljudskih prava
2. Zdravka Sadžakov, dipl. politologinja, koordinatorica, voditeljica programa prevencije i suzbijanja rodnouvjetovanog nasilja
3. Tatjana Repalust, referent za financijsko računovodstvene poslove, voditeljica financija
4. Senka Sekulić Rebić, prof.psihologije, psihoterapeutkinja u psihološkom savjetovalištu
5. Stela Šimić, diplomirana sociologinja i pedagoginja, voditeljica programa Rodna ravnopravnost (siječanj 2012.)
6. Korana Radman, diplomirana sociologinja i etnologinja, voditeljica programa Rodna Ravnopravnost (veljača –kolovoz 2012.)
7. Željka Markulin, diplomirana politologinja, voditeljica programa Rodna ravnopravnost
8. Sniježana Matejčić, diplomirana politologinja, voditeljica programa Ljudskih prava (zamjena za bolovanje Sanje Sarnavke)
9. Lucija Ivančić, diplomirana sociologinja i filzofkinja, polaznica stručnog osposobljavanja za rad
10. Dajana Pul Bošnjaković, SSS gimnazija, voditeljica ureda

Ured Vukovar – Sigurna kuća

1. Ivana Sučić, magistra sociologije, stručna suradnica
2. Ana Šutalo, dipl.socijalna radnica, stručna
3. Sandra Brkljač, prof. psihologije, stručna suradnica
4. Zvjezdana Mileta, diplomirana pravnica, polaznica stručnog osposobljavanja za rad

U okviru pravnog savjetovanje/pravne pomoći angažirane su **Ljubica Matijević Vrsaljko i Ines Bojić** , vanjske suradnice pravne struke, profesionalno i s radnim iskustvom u području zaštite od obiteljskog nasilja. Radi se o iskusnim i dugogodišnjim suradnicama specijaliziranim i senzibiliziranim za područje savjetodavnog rada sa žrtvama obiteljskog nasilja.

Naknadu drugog dohotka primilo je 9 osobe za stručni rad na projektima: pružanje pravnih savjeta, provođenje edukacija, evaluacija projekta, razvijanje metodologije, plana istraživanja i uzorka, održavanje WEB stranice.

Volonterski doprinos:

U organizaciji B.a.B.e. volonterke/i su uključene/i u obavljanje administrativnih zadataka, rad na SOS telefonu te aktivnosti vezane uz konferencije, radionice, okrugle stolove i kampanje. Volonterski doprinos je iznimno bitan za usklađeno funkcioniranje organizacije. Osnovna „trijaža“ koja se odvija na SOS telefonu je od neprocjenjive važnosti za oba naša Savjetovališta. Isto tako, naši volonteri su osposobljeni za preuzimanje poziva korisnika koji se nalaze u kriznim situacijama, te su siguran i pouzdan faktor u trenucima kad je isti neophodan. Nadalje, naši volonteri su glavni odgovorni za punjenje naše baze podataka putem ispunjavanja upitnika s demografskim podacima svakog od korisnika naše Udruge. Ta baza podataka nam služi za usmjeravanje i prilagodbu našeg rada, kao i za izradu mjesečnih izvještaja rada Savjetovališta. Također, evaluacijski proces se odvija dobrim dijelom preko volontera koji kontaktiraju korisnike te s njima provode evaluacijske upitnike za oba Savjetovališta.

U 2012. volontiralo je ukupno 26 volontera/ki: Maja Knežević, Ana Marija Čupić, Ivančica Novosel, Marko Prlić, Suzana Delija, Anamarija Marušić, Sanja Leš, Melita Papak, Kata Vlahov, Jana Borić, Ervina Karabegović, Božena Milovac, Igor Sarnavka, Andrea Čeleš, Andrea Mustapić, Gabrijela Bagarić, Martina Bartol Hedžet, Katarina Vražić, Petra Laginja, Martina Šercer Ilić, Ani Radeljević, Ivana Tafra, Andrea Dujmović, Melanija Krklec, Goga Kovačić i Lucija Ivančić, Anja Sadžakov.

Ukupno ostvarena 2052 volonterska sata.
U suradnji s Pravnim fakultetom, studij Socijalni rad, a u sklopu kolegija Socijalni rad u organiziranju zajednice, već nekoliko godina zaredom udruga B.a.B.e. organizira studentsku praksu s ciljem stjecanja iskustava studenata/ica u konkretnom radu s korisnicima/cama udruge. Studenti/ce tijekom svoje prakse prisustvuju, a kad je moguće i sudjeluju u radu psihologinje i pravnice u Psihološkom, odnosnom Pravnom savjetovalištu, tijekom čega stječu praktična znanja i dodatne vještine koje potkrjepljuju obrazovanjem stečena znanja

U sklopu potpisanog Sporazuma o suradnji s Pravnom klinikom redovito nam dolaze studenti/ce Pravnog fakulteta s ciljem da kroz suradnju izravno i aktivno sudjeluju u rješavanju konkretnih predmeta, također da se studentima polaznicima Pravne klinike omogući stjecanje neposrednog iskustva o funkcioniranju pravnih instituta u njihovom socijalnom kontekstu, produbljivanje znanja o primjeni pravnih pravila u praksi te stjecanje praktičnih vještina.

Evo što kažu studenti/ce Pravne klinike o B.a.B.a.-ma

ISKUSTVO PRAKSE U ***Babama*** *(Objavljeno u Biltenu Pravne klinike Zagreb, br.1 rujan 2012.)*

B.a.B.e. su organizacija osnovana 1994. godine sa svrhom promicanja i zaštite ženskih ljudskih prava koja se danas usredotočila na promicanje rodne ravnopravnosti i osiguravanje jednakih mogućnosti za sve rodove u svim sferama društvenog života. Organizacija se bavi pružanjem pravne i psihološke pomoći u rješavanju problema neposredno ili posredno vezanih za neku od povreda ljudskih prava, edukacijom o ljudskim pravima, rodnoj ravnopravnosti i konceptu osiguravanja jednakih mogućnosti za sve - treninzi, radionice, seminari, konferencije i sl., javnim zagovaranjem i organiziranjem javnih kampanja, lobiranjem prema donositeljima propisa, objavljivanjem publikacija – letaka, knjiga, brošura i sl., provođenjem istraživanja, proizvodnjom medijskih sadržaja, otvaranjem i vođenjem skloništa za žene i djecu žrtve nasilja, kao humanitarna djelatnost i drugim djelatnostima sukladno ciljevima, misiji i viziji udruge.

Djelatnosti udruge sažete su u tri programa. Radi se o programima prevencije nasilja, ljudskih prava te rodne ravnopravnosti. Program prevencije nasilja ima za cilj zadržavanje postojeće pravne pomoći žrtvama nasilja, ali s većim fokusom na prevenciju nasilja. Cilj programa ljudskih prava je povećanje utjecaja korpusa ljudskih prava na legislativu i praksu u području borbe protiv diskriminacije te u

području zaštite prava na javno izražavanje i slobodu mišljenja, okupljanja i sl. Do sada B.a.B.e. nisu bile prepoznate u javnosti isključivo kao organizacija za ženska ljudska prava, već i kao organizacija koja reagira na sve oblike povreda ljudskih prava. Mainstreaming rodne ravnopravnosti u sve nacionalne, regionalne i lokalne politike korištenjem relevantih metodologija: istraživanja, analize javnih politika, policy savjetovanja, monitoring, podizanje javne svijesti, je cilj programa rodne ravnopravnosti.

Pravna klinika se, uz slučajeve druge problematike, bavi i pravima djece i obiteljskim uzdržavanjem kao i prekršajima i kaznenim djelima protiv braka, obitelji i mladeži. S obzirom na sve unaprijed navedene činjenice, uzimajući u obzir interese obiju strana, udruga B.a.B.e. i Pravna klinika potpisale su sporazum o suradnji. Suradnja se zasniva na posjetima kliničara u prostorijama udruge te predavanjima koje članovi udruge provode u svrhu edukacije kliničara. Prvo predavanje održala je prva, bivša, pravobraniteljica za djecu Ljubica Matijević-Vrsaljko koja je, svojim živopisnim primjerima i situacijama iz svakodnevnog života, prikazala problematiku institute bračne stečevine. Njen ležeran, opušten stil, uvijek popraćen humornim dosjetkama, potaknuo je cijelu dvoranu da se uključi u raspravu. Upravo te karakteristike navele su studente da je izaberu za ponovno gostovanje na edukacijama. Kliničarima puno zanimljiviji oblik suradnje s udrugom B.a.B.e. je zasigurno odlazak u njihove prostorije. Udruga provodi savjetovalište osobnim dolaskom ili putm telefona. Studenti su od udruge pozvani da prisustvuju savjetovanju stranaka uživo, surađujući s mladom, i više nego uspješnom, odvjetnicom Ines Bojić. Odvjetnica Bojić je uvijek dostupna za savjetovanja, mentoriranje, pomoć pri rješavanju predmeta, ne samo u udruzi već i u svome odvjetničkom uredu.

Atmosfera u udruzi B.a.B.e. je uvijek topla, prijateljska te naklonjena studentima. Sve djelatnice udruge vrlo su susretljive, pristupačne i spremne na suradnju. Ne sumnjajući u naše sposobnosti dozvolile su nam da sami zaprimamo stranke i ispunjavamo formulare kako bismo odredili problematiku slučaja. Prisustvovali smo savjetovanju stranaka te smo i sami mogli dati pokoju opću pravnu informaciju uz suglasnost odvjetnice. Sudjelovali smo u raspravama o predmetima, načinima njihova rješavanja, objavama slučaja u medijima kako bi se informiralo i senzibiliziralo javnost o problemima ljudi u ostvarivanju svojih prava i interesa. Naše mišljenje uvijek se uzimalo u obzir kao relevantno. Neki od studenata su se putem dopisa obraćali državnim tijelima uz asistenciju odvjetnice. Jedno od najvažnijih iskustava koje smo stekli posjećujući B.a.B.e. je zasigurno pristup i odnos prema strankama. Intimnost i osjetljivost slučajeva kojima se udruga bavi, tarumatična osobna iskustva stranaka, njihove nepovezane priče i osvrtanje na pravno nerelevantne činjenice, potaknuto situacijama u kojima su se stjecajem okolnosti, ali i svojom voljom, našle, s jedne strane, te smirenost, profesionalizam, odlučnost i usredotočenost odvjetnice Bojić s druge strane, dali su nam odličan primjer ophođenja sa strankama. Ponekad je teško iz strankine priče izdvojiti činjenice važne za rješavanje slučaja, posebno ako stranka priča nepovezano, spominje događaje koji nisu važni za problem zbog kojeg se obratila savjetovalištu; često se dogodi da stranka ni sama nije sigurna kako želi postupiti; ponekad je uvjerena da je ono što ona sama želi najbolje rješenje i od stručnjaka samo traži potvrdu svog mišljenja te ne priznaje drukčije postupanje. Sve su to situacije u kojima se treba znati postaviti kako bi se što efikasnije u kratkom vremenskom roku saznalo što osoba zapravo želi i traži, a da se pritom ne stekne dojam degradiranja strankina problema i apatije prema samoj osobi. Ines Bojić nam je svojim pristupom pokazala kako.

Iskustvo rada u B.a.B.a.ma za moje kolege i mene osobno bilo je korisno. Osim što smo imali prilike vidjeti kako se odvjetnici nose s različitim tipovima osoba i njihovim problemima, osim što smo naučili primjenu obiteljskih propisa, ali i međunarodnih dokumenata, te pisanje dopisa, prijava i tužbi, upoznali smo doista divne osobe s kojima je užitak surađivati i koje su spremne pomoći u bilo kojem trenutku. Osobe koje cijene naš trud i doprinos da učinimo svijet malo boljim, pa makar samo u njihovim očima.

Iva Štrbulec-Težak

5. B.a.B.e. u medijima

U 2012 objavljeno **252** članka u novinama koje prati PressCut, dok je našu WEB stranicu posjetilo **57 749** osoba. Ostvarena su **122** gostovanja u raznim televizijskim i radijskim emisijama, uz veliki broj objava na internetskim portalima.

6. Međunarodna suradnja

Balkan GEN Gender Equality Network) nastala je u sklopu provedbe regionalnog projekta o ekonomskom nasilju nad ženama. Uključene su organizacije iz Bosne i Hercegovine, Bugarske, Crne Gore, Hrvatske i Srbije.

WAVE (Women against Violence in Europe) mreža je organizacija koje su posvećene prevenciji te zaštiti i suzbijanju nasilja nad ženama. BaBe su fokalna točka za Hrvatsku. Redovito pišu godišnje izvještaje, a u 2012. sudjelovale su na sastanku i seminaru u Beču te na svjetskoj konferenciji u Londonu.

KARAT – B.a.B.e. su se uključile u istraživanje u prosincu 2012. a provodit će ga i čitavu 2013. Rodni mehanizmi

Mreža kuća ljudskih prava – Predsjednica BaBa ujedno je i predsjednica Upravnog odbora Kuće ljudskih prava, a u 2012. Izabrana je u međunarodni Savjet Mreža kuća ljudskih prava.

7. Konferencije, radionice, treninzi , okrugli stolovi i edukacije

Sastanak partnerskih organizacija Zagreb, 12.-13. siječnja 2012. god.
Projekt: **„Imenovanje i otkrivanje ekonomskog nasilja nad ženama u intimnim vezama“**

Dvodnevnim sastankom u Zagrebu 12. siječnja 2012. započela je provedba velikog regionalnog projekta u kojem sudjeluju Bugarski fondacija za rodna istraživanja, Prava za sve iz Sarajeva, Sigurna kuća Podgorica iz Crne Gore, Europski pokret u Srbiji. Projekt Naming, Blaming and Framing the Economic Violence against Women in Intimate Relationships (Imenovanje, definiranje i sankcioiranje

ekonomskog nasilja nad ženama u intimnim vezama) odobren je u Bruxellesu u sklopu poziva Europske komisije Partenrske aktivnsoti - osnaživanje žena. Nositeljice projekta koje su ga i zamislile su BaBe! i pozitivna ocjena te odobravanje sredstava veliki su uspjeh jer su se sve velike europske mreže i organizacije natjecale sa svojim prijedlozima. Odobreno je samo 11 projektnih prijedloga.
Cilj je projekta na jednoj razini istražiti opseg i pojavnosti ekonomskog nasilja, dok se istovremeno u partnerskom odnosu gradi mreža organizacija koje će uspostaviti dugoročnu suradnju. U svih pet uključenih zemalja bit će provedeno kvalitativno istraživanje (fokus grupe i dubinski intervjui sa sto žena, a u hrvatskoj će biti realizirano i kvantitativno istraživanje na reprezentativnom uzorku žena u intimnim vezama. Nakon identifikacije opsega i modusa vršenja ekonomskog nasilja trebat će utvrditi mogućnosti sankcioniranja, ali i pomoći žrtvama koje trpe ovu vrstu nasilja. Ujedno će biti istraženo koje sve oblike nasilja doživljavaju žene u intimnim vezama te u kojim se kombinacijama pojedini oblici udruženo pojavljuju.

U organizaciji Europske komisije 16. veljače 2012. u Zagrebu održana je konferencija „Women Empowerment“

Europska komisija organizirala je 16. veljače 2012. prvi susret organizacija koje su dobile sredstva za provedbu projekata kako bi se i među njima uspostavila komunikacija i moguća suradnja. Konferencijom je započela provedba velikog regionalnog projekta u kojem sudjeluju Bugarska fondacija za rodna istraživanja, Prava za sve iz Sarajeva, Sigurna kuća Podgorica iz Crne Gore, Europski pokret u Srbiji i B.a.B.e. Projekt Naming, Blaming and Framing the Economic Violence against Women in Intimate Relationships (Imenovanje, definiranje i sankcioniranje ekonomskog nasilja nad ženama u intimnim vezama) odobren je u Bruxellesu u sklopu poziva Europske komisije Partnerske aktivnosti - osnaživanje žena. Nositeljice projekta koje su ga i zamislile su BaBe! i pozitivna ocjena te odobravanje sredstava veliki su uspjeh jer su se sve velike europske mreže i organizacije natjecale sa svojim prijedlozima.

Okrugli stol „U susret najavljenim izmjenama Obiteljskog nasilja“, Zagreb, 14. ožujka 2012.g.

Dana 14. ožujka 2012. u prostoriji za sastanke Udruge B.a.B.e., Selska 112a, u 14.00 sati održan je okrugli stol na temu „U susret najavljenim izmjenama Obiteljskog nasilja“.

S obzirom na činjenicu da je Ministarstvo socijalne politike i mladih, početkom ove godine, u medijima najavilo vrlo bitne izmjene Obiteljskog zakona, posebno u segmentu posvojenja i roditeljske skrbi, kao i obiteljskih postupaka koji se s time u vezi vode, sudionici Okruglog stola su problematizirali područja u kojima bi se obiteljsko zakonodavstvo i postupanje u obiteljskim predmetima trebalo poboljšati. Tako, problematizirano je s kojim problemima se u ovim postupcima susreću žrtve obiteljskog nasilja (relativiziranje problema nasilja, nevjerovanje žrtvama, činjenica da je nasilni roditelj suđen radi nasilja ne valorizira se u dovoljnoj mjeri, sporost postupaka), te je zaključeno da bi se nakon formiranja radne grupe odgovarajućom inicijativom trebalo obratiti predlagaču zakona te ga obavijestiti o ovim problemima, a s ciljem bolje zaštite djece u postupku. Također, problematiziralo se pitanje, da sudovi, vrlo često, ne donose tzv. "privremene mjere " o roditeljskoj skrbi i o uzdržavanju djece, što stvara permanentne probleme tijekom postupka, posebno u dijelu susreta i druženja djece sa roditeljem s kojim ne živi, kao i posebno neplaćanja uzdržavanja. Na taj način dijete u postupku je izloženo sukobima roditelja, osobito nasilnog roditelja, a roditelj s kojim dijete ne živi se susreće sa "odbijanjima svojih zahtjeva" unutar sustava, a sve radi razloga nepostojanja privremene odluke o roditeljskoj skrbi. Sudionici su posebno istakli problem neplaćanja uzdržavanja za dijete tijekom postupka razvoda braka, jer mnogi suci nisu skloni donositi privremene mjere o uzdržavanja. Zaključeno je da bi, u tom dijelu osobito trebalo mijenjati obiteljsko zakonodavstvo, na način da bi se već na prvom ročištu obvezno trebale donositi privremene mjere o roditeljskoj skrbi i o uzdržavanju djece. Ono što su sudionici istakli kao potrebu tiče se činjenice da bi bilo osobito važno da u radnoj grupi za izmjenu Obiteljskog zakona relevantni sudionici i članovi budu predstavnici nevladinih organizacija, i to posebno onih nevladinih organizacija koje imaju organiziranu besplatnu savjetovališnu službu, kao upravo Udruga B.a.B.e. Naime, ovakve udruge s besplatnim savjetovališnim službama redovito od stranaka dobivaju "input" informacije o tome što se zaista događa u postupcima i gdje su slabosti, odnosno nejasnoće postojećeg aktualnog Obiteljskog zakona u samoj praksi.

Sastanak partnerskih organizacija Sarajevo, 1.- 3. travnja 2012. god.
Projekt: **„Imenovanje i otkrivanje ekonomskog nasilja nad ženama u intimnim vezama“**

U sklopu projekta u kojem se istražuju pojavnost i oblici ekonomskog nasilja nad ženama u intimnim vezama, održan je drugi sastanak pet partnerskih organizacija. U Sarajevu je organizacija Prava za sve! koordinirala dvodnevni rad – prvi se dan razgovaralo o provedbi projekta, a drugi je dan bio posvećen dogovaranju oko modusa umrežavanja i temama kojima bi se u budućnosti novosonovana mreža trebala baviti.

U svih pet zemalja (Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Hrvatska i Srbija) započelo se provoditi kvalitativno istraživanje – svugdje je održana barem jedna fokus grupa sa ženama žrtvama nasilja, a u nekima se razgovaralo i s grupom žena koje smatraju kako nasilje nikada nisu doživjele. Problemi s kojima se žene suočavaju uglavnom su vrlo slični – žene vrlo malo znaju i razmišljaju o svojim pravima. U ime ljubavi čini se neumjesnim govoriti o imovini pa je uočeno kako među ženama koje su prijavile fizičko nasilje jako često nalazimo i vrlo jasne vidove ekonomskog nasilja – partneri žive, recimo, u kući ili stanu njegovih roditelja koji nikada nisu ni pomišljali prepisati dio nekretnine na sina i njegovu obitelj. Neke su žene dizale kredite, zaduživale se, dobivale novac od svojih roditelja i ulagale u prostor u kojem je obitelj živjela, da bi, u trenutku kad više nisu željele živjeti u nasilju, utvrdile kako nemaju nikakva prava na dio imovine jer ona zapravo čitavo vrijeme glasi isključivo na roditelje a ne na partnera. U više slučajeva zaposlene su žene u potpunosti prepuštale raspolaganje novcem partnerima pa uglavnom nisu dobivale ništa sredstava za vlastite potrebe. Jedna je žena rekla kako se morala domišljati kako da dođe do novca za kupovinu higijenskih uložaka. Opće siromaštvo čini ekonomski položaj žrtava još daleko težim.

Kako je projektom predviđeno kvantitativno istraživanje na reprezentativnom uzorku samo u Hrvatskoj (zbog ograničenih sredstava), partnerice su u Srbiji kontaktirale UNDP i dobile vrlo obećavajući odgovor. UNDP je čak zainteresiran financirati istraživanje u drugim zemljama u kojima ima lokalne urede, a žele i sudjelovati u izradi upitnika. Uspiju li dogovori, mogli bismo uistinu imati relevantne i usporedive podatke za barem četiri države. Problem je jedino što UNDP nema ured u Bugarskoj pa naše partnerice iz Bugarske fondacije za rodna istraživanja moraju potražiti nekog drugog donatora.

Konzultacije o sadržaju CEDAW Opće preporuke o položaju žena u konfliktima i postkonfliktnom kontkestu, Istanbul 11.-12. svibanj 2012.

U Istanbulu su UN Women organizirale regionalni susret aktivistkinja i stručnjakinja s konzultacijama o sadržaju buduće Opće preporuke Komiteta o ženama u konfliktima i postkonfliktnim kontekstima 11. i 12. svibnja 2012. Iz Hrvatske su u razgovoru sudjelovale Dubravka Šimonović kao članica CEDAW-a i Radne grupe koja će izraditi nacrt Opće preporuke, Đurđica Kolarec, članica Centra za žene žrtve rata i Sanja Sarnavka, članica BaBa. U cjelodnevnom razgovoru iznosila su se iskustva regije koja na nesreću, i u zemljama Zapadnog Balkana i Kavkaza, ima iskustvo ratnih sukoba i još uvijek osjeća posljedice međudržavnih ili unutargrađanskih konflikata. Uz identična iskustva svih žena čitavoga svijeta iz kojih je jasno da žene u i nakon sukoba gotovo nikada ne dobivaju priznanja za sve što su činile – sudjelovale u obrani, brinule o obitelji, trpjele mučenja i silovanja, regija je posebno istaknula nekoliko ključnih problema: pitnje takozvanih "zamrznutih konflikata" u kojima pat pozicija traje desetljećima i de facto nitko (ni osvajači teritorija niti oni čije je područje prije sukoba bilo) ne preuzimaju odgovornost za nepoštivanje temeljnih ljudskih prava, već se, u situacijama postavljanja pitanja zašto građanke i građani stalno bivaju diskriminirani, prave kako je to ničija zemlja za koju nitko nije zadužen brinuti. U nekim državama, kao što su Kosovo, Bosna i Hercegovina ili Makedonija, razrješenje postojećeih i dugogodišnjih sukoba koji svako malo kroz incidente pokazuju krhkost i prividnost mira, ne vidi se zapravo nikakvo moguće relativno trajno razrješenje. Korištenje silovanja kao ratne strategije jedno je od pitanja kojim se Opća preporuka mora posebno baviti, istaknule su predstavnice regije. Izvještaj o položaju žena žrtava ratnih silovanja u Bosni i Hercegovini koji je 2009. predstavio Amnesty International pokazuje jasno koliko je malo učinjeno – tisuće silovanih žena i dalje su stigmatizirane i ne dobivaju vitalno potrebnu podršku kako bi osnažene mogle nastaviti živjeti. U Hrvatskoj nije nimalo bolja situacija. U 2011., šesnaest godina po svršetku ratnih sukoba, udruga Žene u domovinskom ratu, zahtijeva od predsjednika i premijera da konačno osiguraju ženama status žrtava rata i odrede im odgovarajuću odštetu. U obje zemlje tek je 18 sudskih procesa u svakoj vođeno ili se još vodi zbog ratnih silovanja. U Hrvatskoj, prema podacima pravne stručnjakinje Documente, od 18 postupaka, u samo 8 su optuženi proglašeni krivima, ali se u čak 6 slučajeva sudilo osobama u odsutnosti. Nitko od njih do danas nije zbiljski priveden i ne služi kaznu za počinjeni zločin. Uz mjere koje će biti predložene državama kao učinkoviti mehanizmi zaštite i reparacije za stradanja žena u

konfliktima i postkonfliktnim kontekstima, posebno je istaknuto kako se treba govoriti o tome kako žena nužno nisu uvijek samo žrtve, već treba istaknuti i na koje se sve načine one aktivno uključuju u rješavanje sukoba – od mirovnih inicijativa, kao borkinje, radnice... Predsjedavajuća Radne skupine za izradu nacrta Opće preporuke Pramila Patten vrlo je pažljivo bilježila izlaganja i postavljala pitanja tražeći dodatna pojašnjenja. Nacrt Opće preporuke bit će predstavljen u proljeće 2013., a do tada se konzultacije nastavljaju prepiskom.Sanja Sarnavka od 2010. aktivno djeluje unutar Grupe Colombo koja je u SriLanki počela lobirati i pregovarati s članicama CEDAW-a o budućem sadržaju Opće preporuke, a osnovana je na poticaj IWRAW Asia Pacific organizacije.

Sastanak partnerskih organizacija Kotor 03.- 05. lipnja 2012. god. Projekt: **„Imenovanje i otkrivanje ekonomskog nasilja nad ženama u intimnim vezama“**

Redoviti sastanak 5 organizacija iz pet zemalja regije (Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Hrvatska i Srbija) održan je u Dobroti. Sigurna kuća Podgorica, partnerice u projektu, smjestile su nas u Pansion Pana na samoj obali mora pa je rad bio izuzetno ugodan i atmosfera motivirajuća. Ljiljana Raičević i Jovana Hajduković bile su više no izvrsne domaćice. Sve zemlje, osim Bugarske koja još treba organizirati dvije skupine, provele su sve planirane fokus grupe i individualne intervjue pa smo analizirale dobivene informacije. Situacija je u svim zemljama vrlo slična – žrtve fizičkog ili psihičkog nasilja redovito nemaju nikakva sredstva kojima mogu raspolagati samostalno jer ili ne rade ili moraju polagati račune partnerima i oni donose odluke kako će se novac trošiti. Većina nema na sebe upisano nikakvo vlasništvo, a veliki broj živi u obiteljskoj kući partnerovih roditelja pa u slučaju razvoda nemaju pravo ni na što. Posebno su bile zanimljivi nalazi u fokus grupama sa ženama koje nisu žrtve nasilja. Od prve izjave u kojima su uglavnom govorile kako žive u izuzetno kvalitetnim brakovima ili vezama, tek se detaljnim ispitivanjem utvrđivalo kako je u pogledu raspodjele novca i posjedovanja imovine zapravo situacija vrlo slična onoj iz skupina žrtava nasilja – muškarci imaju u većini slučajeva zadnju riječ kad se odlučuje o velikim kupovinama – izbor auta, televizora, strojeva, uz opravdanje kako se oni ipak u te stvari daleko bolje razumiju. Tek je nekoliko žena jasno dalo do znanja da samostalno raspolaže zarađenim novcem, ravnopravno sudjeluje u donošenju odluka i ne dopušta da im netko drugi određuje kako će raspolagati svojim ili zajedničkim novcem. Nakon analize istraživanja, dogovarale smo slijed daljnjih aktivnosti. Kvantitativno istraživanje bit će provedeno u rujnu. Srbija je uspjela dogovoriti dobivanje sredstava od UNDP-a, Bosna i Hercegovina od UN Women, a Crna Gora i Bugarska moraju tek pronaći organizaciju ili fondaciju koja će im dati sredstva. Nadaju se kako će uspjeti prije kraja projekta i same provesti u svojim zemljama kvantitativno istraživanje. Kao gosti u radu su sudjelovali stručnjaci iz crnogorskih institucija – dr.sc. Jovan Kojičić, savjetnik predsjednika Vlade za ljudska prava i zaštitu od diskriminacije te Miroslav Knežević, direktor Centra za posredovanje Podgorica.U drugom dijelu susreta dogovarale smo ustroj i način daljnjeg razvoja neformalne mreže koju smo uspostavile na početku projekta. Mreža je dobila i ime – Balkan **G**ender **E**quality **N**etwork; Balkan GEN (Mreža za rodnu ravnopravnost na Balkanu).

Međunarodna konferencija u Turkmenistanu „Zakonski okvir za pitanja rodne ravnopravnosti – modeli i iskustva“ održana 19.- 21. lipnja 2012.god.

U Ashgabadu je UNFPA (United Nations Population Fund) organizirala od 19. do 21. lipnja 2012. u suradnji s Nacionalnim institutom za demokraciju i ljudska prava Predsjednika Turkmenistana međunarodnu konferenciju "Zakonski okvir za pitanja rodne ravnopravnosti – modeli i iskustva!". Neposredan povod za susret predstavnika/ca državnih institucija i međunarodnih stručnjakinja novo je izvješće koje u listopadu Turkmenistan brani pred CEDAW odborom, ali se istovremeno željelo utvrditi put jačanja mehanizama koji osiguravaju višu razinu rodne ravnopravnosti. Pramila Patten, članica CEDAW odbora tokom panel diskusija ukazivala je na uočene propuste te davala preporuke kako situaciju popraviti. Uz analizu postojećeg stanja, u manjim se grupama posebno usredotočio rad na tri tematska područja: Uključivanje pitanja rodne ravnopravnosti u nacionalno zakonodavstvo; Nacionalni mehanizmi za rodnu ravnopravnost i Masovni mediji i njihova uloga u promicanju rodne ravnopravnosti. Kao međunarodni ekperti sudjelovali su: Nver Sargasyan, ILO, Armenija; Natalya Zakharova, UN Women; Nigna Abaszade, UNFPA Afganistan; Anamaria Golemac Powell; Blanka Hancilova, UNFPA EECARO; Alina Radu, novinarka i Sanja Sarnavka, B.a.B.e. U državi u kojoj je Predsjednik nedodirljiva osoba i sve predstavnice/i institucija u svakoj rečenici izražavaju zahvalu njegovom razumijevanju i podršci za postignute rezultate, teško je govoriti o poštivanju ljudskih prava i slobodi izražavanja, a pred stranim je osobama gotovo nezamislivo uputiti bilo kakvu kritiku na postojeće stanje stvari. Žene su posebno isticale visoku razinu ravnopravnosti koja postoji u Turkmenistanu, pa se katkad činilo da zapravo ni nemamo o čemu razgovarati. Tek je rad u manjim grupama malo oslobodio ljude te se moglo slobodnije govoriti o tome što zapravo ravnopravnost znači i kako bi u idealnim uvjetima trebala izgledati. Dok se u luksuznom hotelu hvalilo položaj žena u Turkmenistanu, na ulicama se vidjelo kako isključivo žene rade kao čistačice jer je to za muškarce ponižavajući posao. Pritom žene metu prašnjave ulice na +40 stupnjeva starim slamnatim metlama, proizvodeći više prašine no čistoće.

Toliko o ravnopravnosti na turkmenistanski način.

WAVE (Žene protiv nasilja u Europi) godišnji sastanak u Beču od 25. do 28. lipnja 2012.

WAVE je mreža organizacija civilnoga društva koje su posvećene prevenciji i suzbijanju nasilja protiv žena i djece. Trenutno se posebna pažnja posvećuje nasilju u obitelji i intimnim vezama. Sve organizacije u cijelosti podržavaju ciljeve koje su postavile Ujedinjene nacije, ističući pritom važnost rada na suzbijanju svih oblika nasilja nad djecom i ženama u privatnom i javnom životu u skladu s Bečkom deklaracijom, Deklaracijom o nasilju nad ženama, Pekinškom platformom te ostalim relevantnim međunarodnim dokumentima. Kako bi se unaprijedio proces planiranja WAVE aktivnosti i osigurala zastupljenost svih europskih regija, 2009. je organiziran CoCo (Koordinacijski komitet, odnosno odbor). Ove je godine u Beču održan redoviti godišnji sastanak CoCo članica od **25. do 28. lipnja** na kojem su sudjelovale i Zdravka Sadžakov te Sanja Sarnavka, kao predstavnice Baba, organizacije koja je jedna od dvije fokalne točke za Hrvatsku. Tema je bilo puno, a sastanak je uistinu bio konstruktivan i svima koristan. Kao jedan od važnijih zaključaka može se istaknuti onaj o nužnosti strukturalnih promjena u funkcioniranju CoCO odbora – naime, tijekom tri godine se pokazalo kako nije bila učinkovita zastupljenost po jedne organizacije iz pojedine regije, jer, nažalost, organizacije koje su preuzele koordinaciju aktivnosti nisu ažurno i sveobuhvatno komunicirale s ostalim članicama iz svoje regije. Slijedom provedene evaluacije, dogovoreno je kako će od sada svaka zemlja imati svoje predstavnice u CoCo odboru pa će tako biti polučena pravednija i ravnomjernija suradnja i zajedničko planiranje. Posebno se raspravljalo o aktivnostima planiranim za konferenciju koja će biti održana u listopadu 2012. u Londonu – dogovorene su teme i ciljevi pojedinih radionica. Zasebna točka bilo je razmatranje tijeka prihvaćanja Konvencije o prevenciji i suzbijanju nasilja protiv žena i obiteljskog (Convention CETS No. 210). Do dana sastanka Konvenciju je potpisala 21 zemlja a ratificirala samo Turska. Dogovoreno je da WAVE članice pojačaju aktivnosti zagovaranja kako bi se ubrzao proces potpisivanja i ratifikacije. Hrvatska još nije potpisala Konvenciju pa se stoga moramo usredotočiti na promicanje važnosti ovog dokumenta kojim se uspostavljaju jedinstveni standardi zaštite od nasilja za žene i druge žrtve obiteljskog nasilja.Do sljedećeg sastanka CoCo odbora puno je posla pred svim članicama WAVE mreže.

Okrugli stol povodom završetka projekta „ Utiranje puta od siromaštva i nasilja ka financijskoj i emocionalnoj stabilnosti“ održan u Kući ljudskih prava dana 29. lipnja 2012. god.

Okrugli stol vezan uz projekt „Utiranje puta od siromaštva i nasilja ka financijskoj i emocionalnoj stabilnosti“ održan je 29. lipnja 2012. u Kući ljudskih prava s početkom u 11 sati. Na okruglom stolu uvodničarke su bile: Stella Ronner-Grubačić, veleposlanica Kraljevine Nizozemske u RH; Sanja Crnković Pozaić, stručnjakinja za tržište rada, savjetnica pri Ministarstvu rada i mirovinskog sustava; Ljiljana Špoljarić, HZZ, Područni ured Zagreb; Zvjezdana Bajić Zeljak, predsjednica udruge ZvoniMir Knin; Radmila X., korisnica; Branka Y., korisnica i Sanja Sarnavka, predsjednica udruge BaBe! Nakon uvodnih izlaganja, u raspravu su se uključile i bivše radnice tvornice Kamensko a danas članice udruge Kamensko, predstavnice Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, predstavnici Općine Gračac. Projekt je provođen godinu i pol dana zahvaljujući uključivanju Veleposlanstva Kraljevine Nizozemske u financiranje dijela aktivnosti. Provodio se u pet gradova: Pakrac, Šibenik, Knin, Vukovar i Zagreb. Uz pomoć osobnih asistentica i psihologinja specijaliziranih za poslove profesionalne orijentacije, pomagalo se ženama žrtvama nasilja i dugo nezaposlenim ženama da se ponovno uključe na tržište rada. Sve su žene ujedno kontinuirano bile korisnice Savjetovališta u kojem su dobivale potrebne pravne savjete i psihološku podršku.Njena Ekscelencija, gđa. Ronner Grubačić upoznala je prisutne s Matra programom a sam projekt opisala je kao visokovrijedno djelovanje u smjeru povratka na tržište rada dugotrajno nezaposlenih žena žrtava obiteljskog nasilja koje na taj način postaju ponovno aktivne članice društva. Kao najbitniji dio i vrijednost projekta istaknula je suradnju različitih dionika (centri za socijalnu skrb, Hrvatski zavod za zapošljavanje, civilni sektor, lokalna i mjesna uprava). Takva suradnja trebala bi se održati u budućnosti jer je to jedini način da odrađene i buduće aktivnosti projekta dugoročno polučuju rezultate. Zvjezdana Bajić Zeljak, predsjednica udruge Zvonimir, predstavila je rezultate projekta u gradu Kninu i izrazila svoje zadovoljstvo postignutim uspjesima. Posebno je istaknula važnost ponovnog uključivanja žena žrtava obiteljskog nasilja u tržište rada i stjecanje barem relativne ekonomske neovisnosti. Dvije korisnice projekta govorile su o svojim iskustvima i istaknule kako je neprocjenjiva važnost projekta zahvaljujući kojem su se ponovno uključile u tržište rada i izašle iz dugotrajnog kruga obiteljskog nasilja. Danas se osjećaju pripremljenijima i osposobljenima za apliciranje na razne natječaje za radna mjesta. Povećan im je osjećaj osobne vrijednosti i samopoštovanja. Jedna korisnica imala je priliku raditi na nekoliko radnih mjesta, a druga je još uvijek zaposlena i, iako nema idealne radne uvjete, iskazuje vrlo visoko zadovoljstvo činjenicom da privređuje za svoju egzistenciju i egzistenciju svoje djece. Ljiljana Špoljarić iz Hrvatskog zavoda za

zapošljavanje smatra bitnim pozitivnom pomakom uvođenje pozicije unutar Zavoda profesionalne osobe koja vodi evidenciju i skrb o nezaposlenim žrtvama nasilja. Pritom su svi podaci o osobama tajni i dostupni samo posebno imenovanim stručnim osobama Zavoda a isključiva im je svrha pružanje konkretne pomoći pri traženju posla i zapošljavanju. Gđa. Špoljarić je opisala ukratko i protokol po kojem se postupa kada se na Zavod prijavi žena žrtva obiteljskog nasilja. Sanja Crnković Pozaić, stručnjakinja za tržište rada, naglasila je neophodnost aktivacijskog pristupa korisnicama. Istaknula je kako su u Hrvatskoj vrlo loše usuglašene potrebe tržišta rada i sustava obrazovanja. Usto ne postoje ni adekvatne dugoročne analize potreba tržišta rada za budućnost, što bi moglo rezultirati novim nestabilnostima i porastom nezaposlenosti. Potrebno je, navela je Crnković Pozaić, aktivirati i poslodavce u smjeru motiviranja za ulaganje u posloprimce jer je ljudski kapital najveći kapital gospodarstva. Bivše radnice Kamenskog vrlo su emotivno govorile o svojoj situaciji i tražile da se institucije angažiraju oko nalaženja posla za sve one koje žele i znaju raditi, ali su ne svojom krivnjom ostale bez posla.

Okrugli stol zaključen je stavljanjem naglaska na nužnost daljnjeg rada na ovom i drugim sličnim projektima, kao i na nužnost ulaganja u ljudski kapital te poticanje sustava cjeloživotnog učenja. Istaknuta je i nužnost stalnog monitoringa i evaluacije svih aktivnosti vezanih uz područje rada i zapošljavanja kako bismo imali bolji uvid i znanje o tome u kojem smjeru treba ulagati daljnji trud i napore.

Regionalni sastanak partnerskih organizacija na projektu „Imenovanje i otkrivanje ekonomskog nasilja nad ženama u intimnim vezama“ održan u Sofiji (Bugarska) 10. i 11. rujna 2012.

10. rujna sastanak je počeo kratkim izlaganjem svih partnera o njihovom napretku na projektu i iznijeti su rezultati kvalitativnog istraživanja kojeg su obavile sve zemlje partneri na projektu.

Sve partnerske organizacije su također obznanile kako su obavile istraživanja i kako projekt ide po planu te kako se pripremaju za slijedeće aktivnosti.

Generalni zaključak je da su tradicionalne rodne uloge prisutne kod svih -i kod žena žrtava nasilja i opće populacije. Istaknuto je također, kako žene ne percipiraju ekonomsko nasilje kao oblik nasilja, da im se ono mora objasniti te tek tada postaju svjesne da trpe i taj oblik nasilja.

U listopadu je predviđen sastanak sa relevantnim dionicima iz tijela državne vlasti u svakoj od zemalja učesnica u projektu gdje se žele dobiti odgovori I mišljenja relevantnih tijela o ekonomskom nasilju – da li je i kako je definirano ekonomsko nasilje u zakonu? Kako se postupa sa takvim slučajevima?

Zajednički je zaključak kako se ekonomsko nasilje kao pojam nalazi u zakonima (kaznenom i/ili obiteljskom), međutim definicija ekonomskog nasilja unutar kaznenog i/ili obiteljskog zakona ne postoji niti u jednoj zemlji osim u Hrvatskoj.

Pitanja koja se moraju postaviti je kako se boriti protiv toga? Kako prepoznati ekonomsko nasilje i da treba raditi na prevenciji i edukaciji, a ne na saniranju posljedica.

Također, da se razmotri opcija da se ženama koje se definiraju kao “domaćice” omogući dobivanje neke minimalne naknade ako ne radi, već doprinosi svojem kućanstvu i/ili obiteljskom gospodarstvu- iako svi partneri smatraju da trenutno niti jedna od zemalja nije u mogućnosti opteretiti državne proračune sa novim socijalnim davanjima.

Ksenija Klasnić je partnerske organizacije upoznala sa upitnikom za kvantitativno istraživanje i prošla sa sudionicama svako pojedinačno pitanje upitnika, s ciljem pojašnjenja eventualnih nejasnoća i unošenjem prilagodbi unutar upitnika, kako bi ga partnerske organizacije mogle koristiti u istraživanju u svojoj zemlji ukoliko nametnu sredstva. Kao dio stručnog usavršavanja Elena Triffonova je održala

predavanje o mogućnostima prikupljanja sredstava iz pretpristupnih fondova, ali i iz strukturnih i kohezijskih fondova.

Na kraju sastanka su sve sudionice dogovarale novi termin sastanka u Beogradu, temama o kojima će se raspravljati te stručnjake koje bi htjele čuti.

Okrugli stol povodom Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama održan 21.09.2012.god. u Vukovaru

B.a.B.e. – Sigurna kuća Vukovarsko-srijemske županije organizirala je 21.09.2012. u Vukovaru okrugli stol pod nazivom „Samo jedan šamar i što sad…?!" Okrugli je stol održan povodom Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama, a nazočili su mu predstavnici i predstavnice javne uprave, institucija i nevladinih udruga. Uvodna su izlaganja na temu nasilja u obitelji i trenutnoj situaciji u Vukovaru održale psihijatrica Gordana Bujišić, krim inspektorica Dragana Tadić, sutkinja Anica Filipović, odvjetnica Ljubica Matijević Vrsaljko, psihologinja Ana Šutalo i socijalna radica Viktorija Brajković. U ime Grada Vukovara, događaju je nazočila Dragica Holoker Radumilo, pročelnica Upravnog odjela za društvene djelatnosti. Zajednički je zaključak sudionika i sudionica rasprave da je potrebno puno više koordiniranog rada institucija i nevladinih organizaciji na prevenciji nasilja u obitelji koje je u porastu.

12.10.2012. u Vukovaru, u hotelu "Lav", održana je radionica i konferencija pod nazivom "Izlazak iz mraka - prevencija nasilja i podrška ženama žrtvama nasilja".

Kao izlagači sudjelovali su: Sniježana Matejčić i Željka Markulin (Udruga BaBe!) – predstavljanje projekta i dosadašnjih rezultata istraživanja; Nevenka Lončarić-Jelačić (viša savjetnica za nacionalne programe, Agencija za odgoj i obrazovanje) - Eksperimentalno uvođenje Građanskog odgoja i obrazovanja u osnovne i srednje škole s osvrtom na razvoj ravnopravnosti spolova i suzbijanje vršnjačkog nasilja; Marijana Senjak (pshioterapeutkinja i rukovoditeljica Odsjeka za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s faktorima otežane zapošljivosti, Hrvatski zavod za zapošljavanje – Središnja služba) - Nasilje nad djecom-Oblici, posljedice i intervencije; Renata Odeljan, mr. sc. (Odsjek maloljetničke delinkvencije i kriminaliteta na štetu mladeži i obitelji te članica Nacionalnog međuresornog tima za praćenje i prevenciju nasilja u obitelji) - Seksualno zlostavljanje i iskorištavanje djece i maloljetnika putem suvremenih tehnologija; Zvonimir Rogulja, dipl. socijalni radnik (CZSS Vukovar) - Postupci centra za socijalnu skrb u slučajevima međuvršnjačkog nasilja;Marijana Tadić, dipl. psihologinja (OŠ „Dragutin Tadijanović") - Nasilje među djecom- prevencija i utjecaj na razvoj djeteta; Blaženka Dudaš, prof. pedagogije i psihologije (Dom učenika Vukovar) - Primjer dobre prakse u smanjenju vršnjačkog nasilja

Cilj konferencije bio je upoznati partnere i javnost o rezultatima istraživanja udruge B.a.B.e. o vršnjačkom nasilju i percepcije rodnih razlika kod djece i mladih, koje je provedeno u školama i učeničkim domovima na području grada Vukovara. Jedan od ciljeva projekta je doprinijeti smanjenju vršnjačkog i rodno uvjetovanog nasilja u Vukovarsko-srijemskoj županiji kroz program
edukacije za djecu i mladež koji će se provoditi do jeseni 2013. godine na području županije.

Cilj radionice je nastavak jačanja kapaciteta za timski međuresorni rad i pristup ženama i djeci žrtvama/svjedocima nasilja. Projekt je u tijeku i provoditi će se do jeseni 2013. godine na području županije. Na radionici je govorila Renata Odeljan**,** voditeljica Odsjeka maloljetničke delinkvencije i kriminaliteta na štetu mladeži i obitelji, članica Nacionalnog međuresornog tima za praćenje i prevenciju nasilja u obitelji na temu:„Međuvršnjačko nasilje putem suvremenih tehnologija"

14. međunarodna WAVE konferencija 18. – 20. listopada 2012., London, Velika Britanija

14. WAVE međunarodna konferencija (WAVE - Women Against Violence Europe) održana je od 18. do 20. listopada 2012., u Londonu. Uz financijsku potporu Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva na konferenciji je sudjelovala naša psihologinja Senka Sekulić Rebić. Sudionice i sudionici ove konferencije su bile stručnjakinje i stručnjaci koji rade na području zaštite žena od bilo koje vrste nasilja. 350 sudionica/ka iz 37 država, uglavnom europskih, ali i iz SAD-a i Meksika je govorilo iz raznih perspektiva koje su sve bile usmjerene istom cilju: kako maksimizirati zaštitu djevojaka i žena od bilo koje vrste nasilja: obiteljskog, sustavnog društvenog, nasilja na radnom mjestu, seksualne eksplotacije... Predstavnice/ci skloništa za žene i djecu žrtve obiteljskog i drugog nasilja, kriznih centara za pomoć ženama nakon silovanja, centara za pomoć nedokumentiranim migrantkinjama, organizacija za zaštitu prava žena i djevojaka homoseksualne orijentacije i brojni drugi/druge su predstavile/li poteškoće s kojima se susreću kroz svoje djelovanje, upoznale/i prisutne sa stanjem u njihovim državama i zajednicama, ukazale/i na primjere dobre prakse i na smjer daljnjeg djelovanja. Među sudionicama/sudionicima su bili i članovi europske komisije i predstavnici zakonodavne vlasti iz raznih zemalja koji su ukazivali na primjere dobre prakse, ali i na poteškoće koje nastaju pri stvaranju adekvatnog zakonskog okvira vezanog uz ovu temu.

Glavni zaključci i preporuke skupa su se odnosili na slijedeće:

1. Nužnost usjeravanja pažnje na žene migrantkinje, posebice na nedokumentirane žene migrantkinje. Prava ovih žena su dodatno ugrožena činjenicom da se u državama u kojima jesu nalaze nelegalno, te, u slučaju bilo kakvog kršenja njihovih prava, nemaju apsolutno nikakvu zaštitu što se iskorištava na brojne načine (silovanja, tjeranja na prostituciju, rad na crno, nedostatak zdravstvene i druge zaštite, socijalna izolacija). Ovo je problem s kojim će se i Hrvatska vrlo skoro susresti (ulazak u granice EU-a u srpnju 2013., a čini se da nismo na to pripremljeni na nikakav sustavan način.
2. Nužnost sustavnog i osiguranog financiranja za organizacije koje se bave zaštitom žena i djevojaka na bilo koji način. Takve organizacije pružaju neophodne socijalne usluge, korisnost i nužnost njihovog djelovanja je potvrđena ponavljanim cost/benefit analizama, a ipak, uslijed globalne krize takve organizacije se često nađu na ili pređu rub preživljavanja i gase se jer u brojnim državama (uključujući Hrvatsku) vrlo slijepo nije prepoznata ne korisnost nego nužnost za djelovanjem ovakvih organizacija.
3. Istanbulska konvencija o borbi protiv nasilja nad ženama, donesena u svibnju 2011. (u Hrvatskoj još uvijek potpuno nevidljiva, navodno je u tijeku prevođenje) je istaknuta kao bitan dokument, do sada potpisan od 23 članice EU, ali ratificiran samo od strane Turske. Konvencija ima područja koja nisu adekvatno pokrivena, ali usprkos tome svi njeni zaključci i preporuke su bitne smjernice kojima bi ubrzano trebala krenuti svaka država koja se želi smatrati

europskom. To usmjerenje i pokretanje bi trebalo postati zakonskom obavezom svake države članice.

4. Zakonska legislativa, koja je u nekim zemljama dobro razvijena, je ipak nedostatna. Naime, velik broj donesenih zakona ne predviđa i nema adekvatne načine reakcije na učestalu problematiku s kojom se susrećemo na ovom području. S druge strane, velik broj „dobrih“ zakona se ne provodi na adekvatan način zbog loše organizacije i komunikacije između institucija u državama, zbog tradicionalizma, neinformiranosti, neobrazovanosti... Nužno je postaviti zakone koji će ispunjavati svoju svrhu, a to je zaštita žena i djevojaka u njihovim stvarnim životima. Nužno je da zakoni zaštite od nasilja, bilo u obitelji, bilo drugdje, budu dovedeni na odgovarajuću razinu (npr. kod nas je Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji još uvijek većinom prekršajno definiran), da ih se sustavno i dosljedno provodi i da se donesu novi Zakoni, odn. upotpune dosadašnji tamo gdje ima „rupa“. Naglasak je na provedbi, jer se često događa da čak i dobri i doneseni dijelovi zakona propadnu zbog neprovođenja. Ova preporuka se odnosi na sve europske države, jer iako je u nekim zemljama situacija lošija nego u drugima, trenutno još uvijek nema zemlje koja u potpunosti može biti ponosna na ukupnost svoje legislative na ovom području.

Naša psihologinja je sudjelovanjem na ovoj konferenciji prikupila niz iskustava koja joj koriste u radu sa ženama žrtvama obiteljskog nasilja. Također, uspostavljeni su vrijedni kontakti s stručnjacima/stručnjakinjama s područja čitave Europe i svijeta.

15.-19.10.2012. – sudjelovanje na UN Trust Fund Capacity Development Workshop, u Meksiku, Mexico City

Radionica se održavala u Ciudad de Mexicu u periodu od 15-19. listopada 2012., na kojoj su sudjelovali sudionici iz krajeva svijeta sa sveukupno 21 projektom.

Cilj radionice je bio pojasniti upravljanje projektnim ciklusom, način izvještavanja , monitoriranja i evaluacije UN projekata svim njihovim korisnicima, dati primjere iz prakse, kao i mogućnost

upoznavanja drugih srodnih organizacija, njihov djelokrug rada i mogućnost buduće suradnje među korisnicima ovog fonda.

Sveobuhvatni cilj radionice je bio da sudionici dobiju globalni pregled programiranja utemeljenog na dokazima i pregled najboljih praksi na projektima, na način da se partnere okupilo da zajedno dobiju potpunije razumijevanje njihovih projekata i da se njihovi projekti ojačaju. Također je tijekom radionice bilo pokriveno razumijevanje programskog ciklusa i metodologije za nastavak praćenja projekta, kao i strategija za napredovanje plana rada i logičke matrice na temelju stečenog znanja. Na radionici su sudjelovale: Ana Šutalo i Željka Markulin kao suradnica i asistentica BaBe! na UN-ovom projektu **Izlazak iz mraka-prevencija i podrška ženama žrtvama nasilja"** te su prezentirale rad udruge BaBe! i trenutni napredak na navedenom projektu. Na radionici su također predstavljeni svi projekti koje UN women i UNTF trenutno financiraju, njihovo područje interesa kao i teme i mogućnosti unutar budućeg ciklusa financiranja.

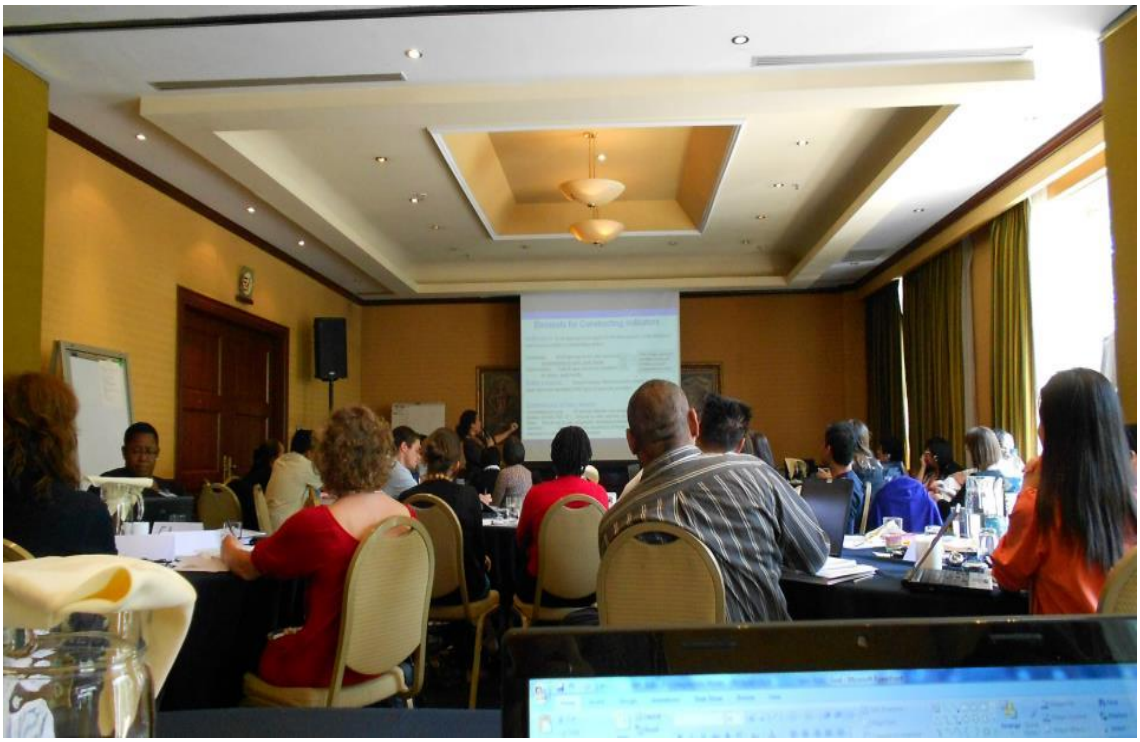

20.10.2012. na poziv udruge Hera Križevci, koordinatorica Zdravka Sadžakov i vanjska suradnica Ljubica Matijević Vrsaljko održale su predavanje na temu **Zakonodavni okviri za pomoć žrtvama obiteljskog nasilja** u prostorijama Crvenog križa Križevci, Franje Račkoga 22**.** za volonterke, stručni tim i članice udruge.

12.-13. studenog 2012. u Beogradu je održan sastanak partnerskih organizacija na projektu „Imenovanje i otkrivanje ekonomskog nasilja nad ženama u intimnim vezama“

Zadnji partnerski sastanak svih sudionica na projektu "**Naming, Blaming and Framing the Economic Violence against Women in Intimate Relationships**" na kojem su sudionice izlagale zaključke sa svojih radionica sa donositeljima odluka. Detektirali su se temeljni problemi i zakonodavni nedostaci u svakoj od pojedinih zemalja i dogovarali su se sastavni dijelovi zajedničke publikacije o ekonomskom nasilju u regiji koja će biti glavni rezultat ovog projekta, sa svim rezultatima istraživanja i preporukama donosiocima odluka, koja ce biti prezentirana na završnoj konferenciji u ožujku 2013. godine u Zagrebu.

15.-17.11.2012. – sudjelovanje na trodnevnom treningu pod nazivom „Minimalni standardi kvalitete u radu skloništa i savjetovališta za žene žrtve nasilja“ održanom u Daruvaru, Hotelu Termal kao dio projekta Ženske sobe „Sigurno mjesto“.

Osnovni cilj ovog treninga je unaprjeđenje znanja, dobre prakse i razvoj standarda kvalitete za organizacije civilnog društva i druge relevantne aktere koji pružaju direktnu pomoć i podršku ženama koje su preživjele bilo koji oblik nasilja.
Na treningu je sudjelovalo 30 predstavnica organizacija civilnog društva koje pružaju direktnu pomoć i podršku ženama žrtvama nasilja. Glavna tema treninga je bila utvrđivanje standarda kvalitete i važnosti njihovog implementiranja u radu sa ženama žrtvama nasilja, kao i jačanje međusobnog povezivanja srodnih organizacija koje rade sa ženama žrtvama nasilja i stvaranje neformalne mreže takvih organizacija koje prihvaćaju minimalne standarde u svom radu.

Svi sudionici su izrazili zadovoljstvo i osobnu korist od ovakve vrste treninga te želju za nastavkom istog. Sudionice smatraju neophodnim razvijanje minimalnih standarda kvalitete za rad sa ženama žrtvama nasilja, razmjenu znanja i iskustva, kako nas iz Hrvatske, tako i sa gošćama iz Beograda i Beča, kako bi ojačale svoju suradnju u cilju pružanja što efikasnije i kvalitetnije podrške ženama.

Plan je za godinu i šest mjeseci organizirati follow up trening kako bi sudionici podijelili svoja iskustva i razmišljanja vezana uz primjenu minimalnih standarda u svom radu te uvesti u redovnu praksu jednogodišnje sastanke.

Tijekom treninga nisu definirani i usvojeni minimalni standardi kvalitete koje bi jednako provodile sve organizacije, niti je osnovana neformalna mreža organizacija, ali ka istom postoji intencija kod

organiziranja budućih treninga. Provedena je evaluacija treninga od strane koordinatorica Ženske sobe, no rezultati iste nisu proslijeđeni sudionicima treninga.

Trenerice su bile Lepa Mlađenović, dugogodišnja feministička aktivistkinja s iznimnim iskustvom u direktnom radu sa ženama koje su preživjele nasilje (Beograd) i Maria Rösslhumer, izvršna direktorica WAVE-a (Europske mreže protiv nasilja nad ženama) i direktorica Mreže autonomnih austrijskih ženskih skloništa. Trening su facilitirale Maja Mamula, koordinatorica Ženske sobe i Maja Vukmanić, voditeljica Centra za žrtve seksualnog nasilja Ženske sobe.

10. studenog 2012. god. u zagrebačkom uredu UNDP-a – B.a.B.e. su razgovarale s Posebnom izvjestiteljicom Ureda visokog povjerenika za ljudska prava UN Rashidom Manjoo o nasilju prema ženama u Hrvatskoj, solidnom zakonodavnom okviru i potpuno manjkavoj provedbi, činjenici da Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji pokriva tek dio ogromnog problema rodno uvjetovanog, odnosno nasilja prema ženama i da u provedbi toga zakona gotovo uopće nema rodne dimenzije - zakon prvenstveno štiti obitelj i djecu, a sudski procesi usmjereni su na nasilnika, zanemaruju žrtvu. Premda se hrvatska Vlada obvezala potpisati Istanbulsku konvenciju, do danas to nije učinila i ne zna se kad će. Vlada je obećala mijenjati i Zakon, kako bi bio sukladan Istanbulskoj konvenciji, ali je, izgleda, i od toga odustala. Žene žrtve nasilja u Hrvatskoj u pravilu su podvrgnute sekundarnoj viktimizaciji u trenutku kada zatraže pomoć od institucija koje su im dužne pomoći (policija, centri za socijalnu skrb, sudovi), uz časne iznimke - žrtvama se ne vjeruje, traži se da dokažu svoje tvrdnje, suočava s nasilnikom, savjetuje ih se da im ne treba pomoć odvjetnika....U policiji je postignut napredak zahvaljujući obrazovanju, ali je ono nedostatno i trebalo bi biti kontinuirano. Najveći su problem centri za socijalnu skrb i suci kojima, uz časne iznimke, nedostaje temeljno obrazovanje o ženskim ljudskim pravima i rodno uvjetovanom nasilju. Poseban su, pak problem, žene žrtve rata, u ratu silovane žene, potom žrtve nasilja iz posebno ranjivih skupina žena s invaliditetom, a među njima izuzetno žene s psihičkim poteškoćama. Prevencijom nasilja prema ženama u Hrvatskoj se ne bavi nitko osim ženskih organizacija civilnog društva,a i one sve teže, budući da prevencija nasilja prema ženama nije među prioritetima donatora. Ove teze potkrijepljene su argumentima i konkretnim primjerima iznesene su **Posebnoj izvjestiteljici Ureda visokog povjerenika za ljudska prava UN-a o nasilju prema ženama Rashidi Manjoo**, koja je u Hrvatsku došla pripremiti izvješće o nasilju prema ženama. U fokusu njenog posla je otkriti kako država razumije svoju odgovornost za zločine nad ženama, kako ih interpretira. Predstavnici vlada uvijek pitaju za dokaze tvrdnji iz njenih pitanja, a Posebna izvjestiteljica dokaze prikuplja kroz razgovore s predstavnicama ženskih udruga civilnog društva. Na temelji informacija iz različitih izvora gospođa Manjoo će pripremiti za lipanj sljedeće godine izvještaj Visokom povjereniku za ljudska prava UN-a, Općoj skupštini, CEDPW komitetu, Europskom parlamentu u i Vijeću Europe. Informacije se mogu dopuniti pisanim izvješćima Posebnoj izvjestiteljici.

Važno: Posebnoj izvjestiteljici mogu se pritužiti pojedinačne žrtve nasilja, ili udruge u njihovo ime, koje imaju konkretnih problema s vlastima svoje države u ostvarenju prava na zaštitu od nasilja, a u tom slučaju Posebna izvjestiteljica te vlade pismima podsjeća na međunarodna prava i obaveze koje imaju u zaštiti žena žrtava nasilja. Pri tome država na koji ne poštuje žensko ljudsko pravo na život bez nasilja ne mora biti potpisnica niti jednog međunarodnog ugovora, a osoba koja se pritužuje ne mora prije toga iscrpiti nacionalne pravne mehanizme.

21.11.2012. OŠ Voćin, B.a.B.e. su održale radionicu na temu: „Nasilje prema ženama“ povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama

BaBe! su pozvane u Osnovnu školu Voćin razgovarati s osmašima u povodu Međunarodnog dana borbe protiv nasilja prema ženama. Stručna suradnica Mirjana Valdec bila nam je "osoba za vezu", a za radionicu smo angažirale i Mirjanu Bilopavlović iz partnerske pakračke udruge Delfin.

Dočekalo nas je iznenađenje - psihologinja Valdec, učiteljica Ines Kadežabek i knjižničarka Ljerka Medved već su pripremile teren provođenjem anonimne ankete kojom su propitale stavove učenika, a njihovi odgovori obrađeni su i predstavljeni na zidnim novinama, uz ručno izrađen plakat - kako se vidi na fotografijama. Razgovor o nasilju prema ženama koje bi mogle biti njihove majke, prema djevojkama koje bi mogle biti njihove simpatije, ali i međuvršnjačkom i nasilju putem suvremenih tehnologija bio je živahan, iako su učiteljice rekle da su djeca inače puno rječitija. Govorili su neki koji obično šute, šutjeli oni koji obično govore, neki su se smijuljili, drugi govorili tek u pola glasa. Ali, ne govore samo usta - iz govora tijela i verbalnog govora bilo je jasno da djeca dobro razumiju što je nasilje, da ga doživljavaju i čine drugima, da usvajaju obrasce ponašanja roditelja i drugih odraslih iz svoje okoline, da imaju različite stavove o tome treba li ili ne trpjeti nasilje, ovisno o tome je li žrtva majka djece ili mlada djevojka.

Ponijele smo u Voćin naramak korisnih letaka i brošura za produbljivanje teme ravnopravnosti spolova i ženskih ljudskih prava. Učiteljice će imati pune ruke posla budu li i dalje nastojale otvarati vrata temama koje su životno inspirativne, jer usput moraju izaći na kraj i s tvrdo ukorijenjenim spolnim/rodnim stereotipima na kojima se temelji patrijarhalni odgoj.

BaBe! su iz Voćina ponijele inspiraciju za ponovne susrete, "BaBe nakit" koji je za uspomenu izradila učiteljica Ines i mirise iz kuhinje školskih kuharica Berte Jager i Sanje Vrkić, koje su pripremile izvrstan ručak za desetak žena koje su pratile i izvele radionicu.

"BaBe nakit“

23.11.2012. - povodom Međunarodnog dana borbe protiv nasilja prema ženama iznajmljen je štand u pješačkoj zoni u centru Vukovara s ciljem upoznavanja i upozoravanja sugrađana na problematiku nasilja u obitelji i prikupljanja donacija za Sigurnu kuću. Građanima su nuđeni letci, video–materijali, pravni savjetnici i drugi materijali s informacijama o obiteljskom nasilju i uputama gdje žrtve mogu potražiti i dobiti pomoć.

26. studenog 2012. u Kući ljudskih prava, Selska cesta 112 c, povodom Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama B.a.B.e. su otvorile vrata svoje udruge.

Senka, Danijela, Ines i Ljubica pred novinarima

Danijela J. došla je k nama po pomoć, nakon što su joj sva vrata institucija nadležnih da joj pomognu bila zatvorena. U ponedjeljak je novinarima i novinarkama, okupljenima na poziv Baba u povodu Međunarodnog dana protiv nasilja prema ženama, ispričala svoj mučni hod po institucijama - silovatelj nije odgovarao, živi slobodno možda vrebajući novu žrtvu, ali hrvatski sustav koji je učinio niz propusta (od istrage do odbijanja procesuiranja) ipak neće proći nekažnjeno. Zahvaljujući hrabrosti i upornosti Danijele, jednako kao i stručnosti odvjetnice Ines Bojić iz pravnog BaBe! tima, Danijela je dobila postupak pred Europskim sudom za ljudska prava. Zadovoljna je, kaže, jer joj ta presuda ulijeva nadu da barem sustav neće povrijediti niti jednu drugu žrtvu nasilja. Danijelin slučaj nije jedini koji je Ines Bojić branila pred Europskim sudom - donijeta je još jedna presuda u korist žrtve, a drugi je slučaj zaključen nagodbom. Nažalost, niti jedna od tih dvaju žrtava ne može uživati u pravdi, jer su ih partneri ubili. Ljubica Matijević Vrsaljko, voditeljica BaBe! pravnog tima novinarima je govorila o propustima i nepravilnostima sustava koji stoje na putu žrtvama nasilja u trenutku kada se odluče zaštititi. Upozorila je i na nedavno ubojstvo u Osijeku i činjenicu da bi jedna žena možda danas bila živa da se susjedi nisu oglušili na njene pozive u pomoć. Šutnjom odobravamo nasilje, koje nerijetko završava ubojstvom.

Dan otvorenih vrata nastavile smo u razgovoru sa sugrađankama i sugrađanima. Pravni tim i psihologinja Senka Sekulić Rebić zainteresirane su uputili na institucije kojima se mogu obratiti u slučajevima nasilja, što od njih mogu očekivati i dobiti, s posebnim osvrtom na problem nasilja koje se prema našem zakonu ne tretira kao obiteljsko. Stručnjakinje su imale pune ruke posla, razgovarale su u grupama, ali i pojedinačno, jer neke žene nisu imale hrabrosti svoje probleme iznositi pred drugima, a Otvorena vrata pružila su priliku za dobivanje savjeta bez prethodne najave i čekanja na termin koje sad već prelazi 30 dana. Veliku potrebu za pravnim i psihološkim savjetom, po koje u BaBe! mahom dolaze žene i tek poneki muškarac, sadašnjim kapacitetima naš tim jedva pokriva, a taj podatak ilustrira da je pred hrvatskim društvom još dug put napora na uklanjanju nasilja prema ženama

Okrugli stol „Nasilje u obitelji i nasilje nad ženama“ održan 29. studenog 2012. u organizaciji Nacionalnog tima za prevenciju i suzbijanje nasilja u obitelji i nasilja nad ženama

„16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama“ naziv je međunarodne kampanje, koja se svake godine održava od 25. studenog do 10. prosinca, a okruglim stolom „Nasilje u obitelji i nasilje nad ženama“ pridružilo joj se danas i Ravnateljstvo policije, odnosno MUP RH. Manifestaciju dugu sat vremena organizirao je Nacionalni tim za prevenciju i suzbijanje nasilja u obitelji i nasilja nad ženama, osnovan temeljem Sporazuma kojeg su ministri unutarnjih poslova, pravosuđa, socijalne politike, zdravstva, obrazovanja i uprave potpisali na današnji datum prije dvije godine s ciljem unapređenja suradnje u suzbijanju i prevenciji nasilja u obitelji i nad ženama.Koja je uloga Nacionalnog tima, kakve rezultate postižu i s kakvim se problemima susreću u rješavanje nasilja uključene institucije, je li osnivanje Nacionalnog tima uistinu pomoglo njihovu umreženju, a time i bržoj, kvalitetnijoj pomoći i zaštiti žrtava nasilja, bile su glavne teme okruglog stola, na kojem je zaključeno kako se bez suradnje nadležnih, uključenih stručnih tijela neće puno postići. O tim su temama, pred brojnim okupljenim auditorijem, govorile predsjednica Nacionalnog tima i sutkinja Visokog prekršajnog suda RH Branka Žigante Živković, članice tima - predavačica na Visokoj policijskoj školi Renata Odeljan i viša stručna savjetnica u Ministarstvu zdravlja Ivanka Taskov, u ime organizacija civilnog društva odvjetnica i savjetnica iz udruge B.a.B.e. Ines Bojić i, kao gošća, sutkinja Općinskog građanskog suda u Zagrebu Marina Parač Garma, dok je sam događaj otvorio zamjenik glavnog ravnatelja policije Zvonimir Vnučec. Pravna podloga za rješavanje ove problematike sasvim je zadovoljavajuća, ali pitanje je kako je provodimo, rekla je Branka Žigante Živković, svrstavši potrebu kvalitetnog i konstruktivnog umreženja svih relevantnih institucija na listu razloga osnivanja Nacionalnog tima za prevenciju i suzbijanje nasilja u obitelji i nasilja nad ženama. Nacionalni tim je nazvala kapom timova, onim koji daje smjernice aktivnim timovima na terenu i održava edukacije za stručnjake iz institucija, čime su promijenjene određene stvari i dan svojevrsni doprinos razbijanju još uvijek prisutnih stereotipa po ovom pitanju.

Kao jedan od problema uočenih u posljednje vrijeme Ines Bojić navela je ne činjenje suptilnih razlikovanja tko je primarni nasilnik, a tko žrtva nasilja (koja uostalom ima i pravo na tzv. nužnu obranu), što često nažalost završava prekršajnim prijavljivanjem oba partnera. Ukratko je predstavila i ulogu organizacija civilnog društva te potrebu žrtava nasilja za njima. Još uvijek vlada neznanje i neprepoznavanje, no pomalo i institucije ukazuju žrtvama na nas, rekla je zaključivši kako ima pomaka, ali još uvijek i problema.

Prvi koraci kojima sektor zdravstva želi pridonijeti smanjenju nasilja u obitelji je implementacija edukacija o nasilju u obitelji i nad ženama u tzv. patronažne programe, tako da patronažne sestre znaju prepoznati potencijalno rizične obitelji što se tiče razvoja nasilja i djecu, žrtve obiteljskog nasilja, istaknula je u svom izlaganju Ivanka Taskov. Spomenula je i kako su prigovori da zdravstveni djelatnici najmanje prijavljuju obiteljsko nasilje jenjali nakon što je 2010. godine u obrazac prijave uvedena i rubrika da li je počinitelj član obitelji, nakon čega se broj prijava udvostručio. Dobra je praksa da osobe koje pokreću postupak u prvom aktu navedu da je riječ o obiteljskom nasilju i to potkrijepe relevantnom dokumentacijom, što je sucu dovoljan znak da slučaj razmatra iz te perspektive, a čime se izbjegne i žrtvin osjećaj da je ponovno na početku priče, rekla je Marina Parač Garma. Statističkih podataka na sudovima nema, ali sasvim je sigurno, mišljenja je, da je nasilje u porastu, a pogotovo psihičko poprima neke nove oblike i prijeti nam na način da ima manje vidljive, ali dugoročnije i razornije posljedice. Podsjetila je prisutne i da su djeca često usputne žrtve u brakorazvodnim parnicama pa da treba voditi računa o zaštiti djece u medijima, a spomenula je i novu vrstu obiteljskog nasilja koje se u spisima pojavljuje – nasilje djece nad roditeljima – fizičko, psihičko i financijsko.

Posljednje izlaganje održala je Renata Odeljan, uvodno istaknuvši kako je u 2011. godini zabilježeno najmanje ubojstava u obitelji i ubijenih žena u posljednjih 10 godina, ali da će se rezultati aktivnosti vidjeti tek za 5 do 10 godina. Nabrojala je zatim dokumente koji čine tzv. paket mjera za unapređenje sustava policije u području zaštite od nasilja u obitelji, a kojeg je 2010. godine izradilo Ministarstvo unutarnjih poslova. Praćenjem problematike nasilja u obitelji prepoznata je i potreba provođenja znanstvenog istraživanja u cilju definiranja rizičnih čimbenika teških oblika nasilja u obitelji, rekla je i

pojasnila da se istraživanje provodi na uzorku od 250 ubojstava i pokušaja ubojstava počinjenih u razdoblju 2006.-2010. godine te da je trenutno u fazi obrade podataka. Zaključno je još navela planove budućih postupanja, među kojima je na prvom mjestu jačanje kapaciteta u domeni kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika, i kapaciteta u prevenciji i suzbijanju obiteljskog nasilja i maloljetničke delinkvencije.

10.-14. 12. 2012. u Beču je održan drugi trening „Skill Building in Risk Assessment and Safety management“ u organizaciji WAVE.

Trening je imao za cilj ujedinjenje i jačanje kapaciteta stručnjaka koji rade na ženskim uslugama podrške i uspostavljanju zajedničkih standarda kvalitete za potporu ženama žrtvama u Europi. Daljnji cilj je bio poboljšanje pružanja usluga u Europi i osiguravanje ženama koje su preživjele nasilje i njihovoj djeci da dobiju znanja i potporu temeljenu na ljudskim pravima visoke kvalitete.

Trening je bio usmjeren na žene i djecu koji su u visoko rizičnoj situaciji i opasnosti od pretrpljivanja teškog nasilja, kao što femicidi, teške ozljede, kontinuirano nasilje, silovanje ili ozbiljno uhođenje. Trening je usmjeren na sustavnu procjenu rizika i upravljanje sigurnošću, kao i na metodama partnerskog rada i multi-sektorske suradnje kako bi se preveniralo nasilje i smanjilo štetu.

Sudionice su bile 22 stručnjakinje iz ženskih nevladinih organizacija specijaliziranih za problem nasilja nad ženama diljem Europe kao što su ženska skloništa, ženski SOS telefoni, ženski krizni centri za silovane i seksualno zlostavljane žene, specijalizirani servisi za migrante i ženske etničke skupine, nezavisna savjetovališta za obiteljsko nasilje, intervencijski centri, mreže ženskih usluga podrške i dr.

Zaključak je da postoje velike individualne razlike od države do države glede standarda zaštite žena žrtava nasilja. Npr. pojedine države imaju svega dva skloništa (Grčka) dok su pojedine sustav zaštite žena podigli na vrlo visoku razinu (Nizozemska). Stoga se trening pokazao svrsishodnim utoliko što su manje razvijene države u tom pogledu mogle usvojiti primjere dobre prakse i postaviti si za cilj ukomponiranje u vlastiti nacionalni sustav zaštite kroz uspostavljanje i učvršćivanje međusektorske suradnje te lobiranje kod nadležnih tijela državne uprave.

Svi sudionici su izrazili zadovoljstvo i osobnu korist od ovakve vrste treninga te želju za nastavkom istog. Plan je svake godine, ovisno o financijskim sredstvima organizirati ovakvu vrstu treninga kako bi sudionici podijelili svoja iskustva i razmišljanja vezana uz primjenu standarda zaštite žena žrtava nasilja. Provedena je evaluacija treninga od strane organizatora, no rezultati iste nisu proslijeđeni sudionicima treninga.

Edukaciju su provodile Rosa Logar, izvršna direktorica Intervencijskog centra za žrtve obiteljskog nasilja (Austrija); Ute Rösemann, samostalna konzultantica i trenerica za institucije koje se bave obiteljskim nasiljem (Njemačka); Branislava Marvanova Vargova, psihologinja koja radi sa ženama žrtvama obiteljskog nasilja i provodi treninge za institucije koje se bave nasiljem u obitelji (Češka). Iris Golden, Miriam Freudenberg, Angelika Eisterer, Barbara Stelmaszek, Melissa Johnston-stručnjakinje u WAVE uredu te Maja Sticker i Kerstin Brenhoffer-stručnjakinje koje rade u Intervencijskom centru za obiteljsko nasilje.

Okrugli stol „Odgovornost države za nasilje nad ženama“ održan je 10.-11. prosinca 2012. u Bratislavi

U organizaciji Posebne izvjestiteljice Ureda visokog povjerenika za ljudska prava Ujedinjenih naroda Rashide Manjoo, u Bratislavi je održan okrugli stol i radionica o nasilju nad ženama, njegovim uzrocima i posljedicama. Na radionici su sudjelovale predstavnice Estonije, Litve, Latvije, Moldavije, Ukrajine, Bugarske, Bosne i Hercegovine, Kosova, Srbije, Crne Gore, Makedonije, Slovenije i Hrvatske. U ime udruge B.a.B.e., kao jedina predstavnica Hrvatske radionici i okruglom stolu prisustvovala je voditeljica pravnog tima B.a.B.e., odvjetnica Ljubica Matijević Vrsaljko. Raspravljalo se o nasilju nad ženama, zakonskom okviru i primjerima iz sudske prakse, nedostacima u zaštiti žena od nasilja, ulozi civilnog društva i pomoći kojoj organizacije civilnog društva pružaju ženama žrtvama nasilja.